БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 114 (7114)
МАЙН 15
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Кадрнуудай экономическа һуралсалые һайжаруулха

Экономическа эрдэм шудалалга кадрнуудай марксистско-ленинскэ бэлэдхэлгэдэ шухала һуури эзэлнэ. Экономическа һуралсал хадаа ажахын-политическэ ашажээтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэнь партиина, советскэ болон ажахын кадрнуудта, промышленна предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ туһална, мүн манай орон доторхи экономическа байгуулалтын зорилгонуудые һайнаар ойлгохо ябадалда туһална.

Экономическа теориие тоодоггүй, экономическа асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалдаггүй хүтэлбэрилэгшэд ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ алдуу эндүүнүүдые гаргана.

Экономическа эрдэмэй шухала байһаниие партийна, советскэ болон хүдөө ажахын кадрнууд улам һуури һайнаар ойлгоно. Энэ жэлдэ республикын олон предприятинуудта тодорхой экономикые шудалха талаар экономическа һургуулинууд болон семинарнууд байгуулагдаа. Үдэшын партийна һургуулинуудта, кружогуудта, марксизм-ленинизмын университедтэ һуралсан, мүн өөһэдөө литература уншан, политическэ экономиие, промышленность болон хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудые шудалжа байһан коммунистнуудай тоо нилээд олошороо. Партийна ба ажахын эдэбхитэдтэ зорюулагдаһан саг үргэлжын экономическа семинар КПСС-эй Улан-Удын горкомой дэргэдэ хүдэлмэрилнэ.

Гэбэшье, кадрнуудай экономическа һуралсалай үрэнхы хэмжээнь республика дотор хангалтагүй байһаар. Олон парторганизацинууд политическэ экономикые ба тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалалга һулаар эмхидхэнэ, экономическа эрдэм шудалалгые тоохогүй ябадал гаргана.

Политическэ экономикын шэнэ учебнигые коммунистнуудай туйлай ехэ һонирхолтойгоор угтаһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, аймагууд болон городуудай парторганизацинууд коммунистнуудай экономическа һуралсал. һайжаруулгада учебнигые хэрэглэлтэдэ ёһотой анхарал хандуулнагүй. Политэкономи шудалха оройдоо 12 кружок республика дотор хүдэлмэрилнэ. Гэбэшье, энэ наукые түрүүшынхеэ шудалжа эхилһэн олон коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэд кружогуудта һуралсахые хүсэнэ. Гэбэшье, Кяхтын, Сэлэнгын, Бичурын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин болон бусад парторганизацинуудта политэкономи шудалха нэгэшье кружок эмхидхэгдээгүй.

Тодорхой экономикые шудалалга мүн лэ һулаар ябуулагдана. Улан-Удын городской партийна организациин составай оройдоо хоёрһоо үлүүхэн процентнь тодорхой экономикын асуудалнуудые шудална. Городой хэдэн предприятинуудта байгуулагдаһан, тодорхой экономикые шудалха һургуулинууд, семинарнууд үшөөл муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэлэзэлхэдэ, ПВЗ-дэ байгуулагдаһан, экономическа эрдэм шудалха һургуулида (хүтэлбэрилэгшэнь заводой главна инженер нүхэр Павленко) олон лекцинүүд шанар муутайгаар уншагдана, занятинууд ходо таһалдана.

Экономическа һургуулинууд болон кружогуудай занятинууд дээрэ шудалагдажа байһан материал үйлэдбэри эмхидхэлгын асуудалнуудтай холбогдоогүй, нютагай материал багаар ашаглагдана, предприятинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулагдаагүй, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй үгэ хэлэлгэ эмхидхэгдэнэгүй. Олонхи аймагуудта хүдөө ажахын экономикые ба эмхидхэлгые шудалалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй.

Партиин райкомууд болон горкомууд экономическа теориие бэеэ даатаад шудалжа байдаг коммунистнуудта бодото һайн туһаламжа үзүүлнэгүй.

Кадрнуудай экономическа һуралсалай хангалтагүйгөөр табигдаһан шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, мэргэжэлтэй пропагандистнууд-экономистнууд дутана. Гэбэшье, партиин айкомууд болон горкомууд политическэ экономико ба тодорхой экономикын талаар лекторнүүд болон пропагандистнуудые бэлэдхэхэ, тэдээнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаа зохихо анхарал хандуулнагүй.

Политическэ экономико ба тодорхой экономикын талаар лекторнүүдые, кружогууд болон семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдые бэлэдхэлтэдэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй, тиихэ зуураа энэ хэрэгтэ бэлэдхэлэй һайнтай багшанарые, научна, партийна болон ажахын хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха шухала. Экономическа теориие бэеэ даагаад шудалжа байһан коммунистнуудта хододоо туһалжа байха, политическэ экономикын ба тодорхой экономикын талаар бүлэг лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ хэрэгтэй. Экономическа асуудалнуудай талаар үргэн ниитэ ажалшадта зорюулан лекцинүүдые эмхидхэлгэ шухала удхашанартай.

Экономическа һуралсал хадаа кадрнуудай идейнэ болон теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар партийна организацинуудай бүхы хүдэлмэридэхи шухала звено мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Н. И. Ильиниие Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Нүхэр Н. И. Ильинэй түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнэйнь дашарамдуулан, Советскэ гүрэнэй урда габьяатай байһыень тэмдэглэхэ зуураа, **Ильин Никифор Ильичые Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 оной майн 13.

Советскэ Союзай ба Югославиин түлөөлэгшэдэй уулзалгын болохоёо байһан тушаа

Хоёр талын хүсэжэ байһан дээрэһээ хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые саашадань һайжаруулха зорилгоор, эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилгоор Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын Правительство өөһэдынгөө эгээн дээдэ тушаалтай түлөөлэгшэдэй уулзалга үнгэргэхэ тухай үгэеэ ойлголсоод, делегацинуудые томилоо.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай делегациин составта: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн ба КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев (делегациие толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин Түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн ба «Правда» газетын главна редактор Д. Т. Шепилов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо К. Н. Кумыкин ороно.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын делегациин составта: ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз-Тито, Союзна Гүйсэдхэхэ Вечын Түрүүлэгшын орлогшонор Э. Кардель, А. Ранкович, С. Вукманович-Темпо, Гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь К. Попович, Союзна Гүйсэдхэхэ Вечын Гэшүүн М. Тодорович, Гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариин орлогшо В. Мичконович гэгшэд ороно.

Энэ уулзалга 1955 оной майн эсэстэ Белградта болохо юм.

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй пленум

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна V конференциин һунгаһан эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй пленум майн 13-да болоо.

Пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзөө.

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Н. С. Тихонов, комитедэй түрүүлэгшын орлогшонороор нүхэд И. Г. Эренбург, З. А. Лебедева, комитедэй харюусалгата секретаряар—нүхэр М .И. Котов һунгагдаа.

Нүхэд В. Г. Блаженов, И. Е. Глущенко, А. Е. Корнейчук, А. Н. Несмеянов, М. В. Нестеров, Н. В. Попова, С. К. Романовский, А. А. Сурков, А. А. Фадеев комитедэй президиумэй составта һунгагдаа.

(ТАСС).

Немецкэ агууехэ поэт Фридрих Шиллерэй дурасхаалда Москвада болоһон баярай вечер

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряагаар мүнөө Советскэ Союзай ажалшад, прогрессивнэ бүхы хүн түрэлтэн немецкэ арадай агууехэ хүбүүн Фридрих Шиллерэй наһа бараһан үдэрһөө хойшо 150 жэлэй болоһон ойе тэмдэглэжэ байна. Майн 13-да Москвада поэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан баярай вечер болоо. Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет, СССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлени, хари гүрэнүүдтэй культурна холбоо барисаа байгуулха Бүхэсоюзна общество, СССР-эй Наукануудай академи энэ вечерые үнгэргөө. Союзуудай Байшангай колонно зал соо 1500 гаран хүн—советскэ культурын ажал-ябуулагшад, Москвагай предприятинуудай хүдэлмэришэд, студенческэ залуушуул суглараа. Мүн Германска Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын түлөөлэгшэ В. Бенке, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй Баруунгерманска комитедэй түрүүлэгшэ Эрвин Эккерт гэгшэд эндэ байлсаа.

Колонно залай сценын саада хажууда ургамал сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн Фридрих Шиллерэй ехэ портрет табяатай байгаа.

Вечер нээхэ зуураа, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов Фридрих Шиллерэй мүнхэ зохёолнуудай түүхэтэ удхашанар тухай, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн зол жаргалта байдалда этигэнги тэрэнэй поэзиин удхашанар тухай хэлээ.

Шиллерэй нэрые,—гэжэ Н. С. Тихонов хэлэбэ.—Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет агууехэ образуудые, баатаршалгын ба эрид зоригтойшуулай абари зангуудые байгуулагшын нэрээр нэрлэһэн байна. Арадуудай хани барисаанай, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө мүнөөшье тэмсэжэ байһан үнэн сэдьхэлтэ бүхы хүнүүдтэ тэрэнэй байгуулһан образууд үргэнөөр мэдээжэ юм. Эгээл тиимэһээ Шиллеровскэ үдэрнүүд Берлин болон Москвадашье, Пекин болон Париждашье манай уласхоорондын нэгэдэлэй баяр баясхалан, бүхэдэлхэйн культурын һайндэр мэтээр үнгэржэ байна.

Эгээл иимэһээ немецкэ арад үнэн хэрэгэй түлөө, германска арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшын энэ арюун һайхан ба хүсэтэ образые дайсадта доромжолуулхагүйн тулада өөһэдынгөө хамгаалга доро абаа. Мүнөөдэр дэлхэйн бүхы арадууд Фридрих Шиллерэй нэрые баяр баясхалантайгаар, инаг дуратайгаар һанажа байна.

Литературовед Н. Н. Выльмонт Фридрих Шиллерэй ажаябадал ба творчество тухай элидхэл хээ. Поэт П. Антакольский Советскэ Союз соо Шиллерэй номуудай тон ехэ дуратайгаар уншагдадаг тухай мэдээсэл хэбэ.

Баярай суглаанай дүүрэһэнэй һүүлдэ концерт болоо. (ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй хүндэлэлэй дэбтэр

1956 ондо болохо СССР-эй арадуудай спартакиадада бэлэдхэл бүхы оронойнмнай физическэ культурын коллективүүдтэ үргэнөөр дэлгэржэ байна. Спартакиадада хабаадахын түлөө физкультурын коллективүүдые урмашуулхын, мүн тэрэшэлэн багшанарай, инструкторнуудай, тренернүүдэй, ниитын активуудай болон спортсменүүдэй хүдэлмэриие урмашуулан тэмдэглэхын тулада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитет хүндэлэлэй дэбтэр бии болгобо.

СССР-эй арадуудай спартакиадада эрхимээр бэлэдхэһэн, хабаадалсаһан, үргэн ниитэ зоной дунда физкультура, спорт дэлгэрүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилһэн, ГТО-гэй комплексын значкистнуудые бэлэдхэлгэдэ эрхим үрэ дүн туйлаһан городууд болон хүдөө тосхонуудай физкультурын коллективүүдэй, спортсменүүд-разряднигуудай нэрэнүүд энэ дэбтэртэ бэшэгдэхэ байна.

Мүн тэрэшэлэн физкультура ба спортын эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй, физкультурын багшанарай, инструкторнуудай, тренернүүдэй, спортын мастернуудай, чемпионуудай болон дэлхэйн ба Европын рекордсменүүдэй нэрэнүүд энэ дэбтэртэ бэшэгдэжэ байха юм.

Тиихэдэ, мүн рекорд тогтооһон ба дэлхэйн болон Европын чемпионой нэрэзэргэ олоһон спортсменүүд хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ эрхэтэй.

(ТАСС).

Республикын ажалшад шэнэ урьһаламжа эдэбхитэйгээр захина

Баяртайгаар угтаба

Урьһаламжа гаргаха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой радиогоор тунхаглагдахатай хамта Улан-Удын модоной заводой һүниин халаанай хүдэлмэришэдэй митинг болоо.

Модо хюрөөдэлгын цехтэ болоһон митинг дээрэ түрүүлэн М. Я. Мокшонова үгэ абаба.

—Манай урьһаламжа Эхэ ороноймнай хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ, ажалшадай ажана байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдана. Урьһаламжаар ороһон мүнгэн шэнэ завод, фабрика, һургуули болон больницануудые бариха хэрэгтэ гаргашалагдаха. Би 3 неделиингээ салинда урьһаламжа захихаб,—гээд урьһаламжа эдэбхитэйгээр захихыень бусадые уряалба.

Удаань цехынхид барандаа урьһаламжа эмхитэйгээр захяа.

Мүн механическа цехтэ урьһаламжа захилга дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Заводой хуушанай хүдэлмэришэн нүхэр Галинский—850 түхэригтэ, локомобилиин машинист Сергей Крекотнев 1000 түхэригтэ урьһаламжа захяа.

Д. Аюшеев.

Шэнэ урьһаламжа захихадаа байрын гэрнүүд, һургуулинууд ба культурна эмхи зургаануудай барилгые түргэдхэнэбди!

Уранзураашан В. Нарышкинай зураһан плакат. **ТАСС-эй фотохронико.**

Урьһаламжа наукые хүгжөөлгэдэ туһалха

Майн 11-нэй үдэшын 8 час 45 минутада Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутай актова зал соо багшанар ба студентнэр олоороо суглараба.

Институтай месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Сажинов митинг нээхэ зуураа, энэ жэлэй шэнэ урьһаламжын удхашанар тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань филологическа наукануудай кандидат нүхэр Упхонов трибунада гараад, иигэжэ хэлээ:

— Капиталистическэ оронуудта гаргагдадаг туйлай ехэ хэмжээнэй урьһаламжа шэнэ дай бэлэдхэлгэдэ зорюулагдадаг ба ажалшадай ажаһуудалые бүри муудуулдаг байна. Харин манай орон дотор гаргагдаһан урьһаламжа советскэ хүнүүдэй ажабайдалые бүри һайжаруулха, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ сүм зорюулагдадаг юм. Тиимэһээ мүнөө гараһан шэнэ урьһаламжые би тон ехээр һайшаажа табан неделиингээ салингаар захинаб.

Үгэ хэлэгшэдэй удаа тээнь институтайхид бултадаа урьһаламжа захиба.

Т. Бадмаев.

МТС-үүдэй профсоюзна организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ

Машинно-тракторна станцинууд болбол хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шиидхэхы хүсэн болонхой. Мүнөө үедэ колхозууд, совхозуудта полевой хүдэлмэринүүд гол түлэб МТС-үүдэй хүсөөр үнгэргэгдэнэ. Мүн һаяын жэлнүүдтэ малажалай фермэнүүдтэ ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд гүйсэд механизацилагдаха байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй түүхэтэ Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, МТС-үүдые саг үргэлжын хүдэлмэришэдөөр хангаха талаар партийна организацинууд, советскэ болон хүдөө ажахын органууд ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байха юм. Тэрэнэй ашаар МТС-үүд өөһэдынгөө хүсөөр трактор, комбайн болон бусад машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха дүүрэн аргатай болоо. Теэд, эдэ арга боломжонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө механизаторнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шадабаритайгаар ябуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй .Энээн тушаа МТС-эй дирекцидэ болон парторганизацида тэндэхи профсоюзна организаци ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Мүнөө МТС бүхэнэй профсоюзна организаци хэдэн зуун гэшүүдтэй томохон организацинууд болонхой. Тракторна бригада бүридэ профсоюзай 20—30 гэшүүд хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ энэ хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, МТС-үүдэй профсоюзна организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ партиин айкомуудай, МТС-үүдэй партийна организацинуудай шухала зорилго мүн болоно .

Республикымнай колхозуудай поли дээрэ хабарай тарилга мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолой үндэһөөр хабарай полевой хүдэлмэриие хаһа саг соонь, шанар һайнтайгаар үнгэргэжэ, орооһото культурануудай ургасые бүри мүнөө жэл эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго гол түлэб тракторна бригадануудта шиидхэгдэжэ байна. Тиимэһээ профсоюзна организациин хүсые энэ хэрэгтэ элсүүлхын түлөө тракторна бригадануудта профсоюзна группанууд эмхидхэгдээд байна. Кырэнэй, Ехэ-Кударын, Темлюйскэ болон бусад МТС-үүдтэ тракторна бригада бүхэндэ профсоюзна группанууд эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Гэхэтэй хамта, олохон машинно-тракторна станцинуудта профсоюзна организациин хүдэлмэри тон хангалтагүй байһаар. Бага-Куналейн, Ториин МТС-үүдэй тракторна бригадануудаар профсоюзна группанууд бии болгогдобошье, өөдтэй юумэ хэнэгүй. Ториин МТС-тэ мүнөө хүрэтэр профсоюзна организаци МТС-эй дирекци хоёрой хоорондо коллективнэ договор баталагдаагүй байһаар. Бага-Куналейн МТС-эй партийна эхин организациин секретарь нүхэр Жидков рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Осеевэй хүдэлмэри тухай, тракторна бригадануудта хүдэлмэрилдэг профгруппоргнуудай ажал-ябуулга тухай анхаралаа бүри табинагүй. Тиимэһээ хабарай полевой хүдэлмэридэ механизаторнуудай ажалай бүтээсэ бага, газар хахалалга, таряа тарилга дээрэ голодоһо гаргаха ябадал үзэгдэнэ.

МТС-үүдэй профсоюзна организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, тракторна бригадада эмхидхэгдэһэн профсоюзна группын ажал-ябуулгые һайжаруулха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно. Тракторна бригадын профсоюзна группын зорилго хадаа профсоюзай гэшүүд болон бүхы механизаторнуудые бултыень социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулжа, халаан бүхэнэй даалгабариие дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые хангаха зэргэтэй. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа, «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» дээгүүр түрүүшүүлые үргэнөөр харуулхын хажуугаар, даалгабаряа дүүргэдэггүй, шанар муутайгаар хүдэлмэри хэдэг, ажалай журам эбдэдэг хүнүүдые хурсаар шүүмжэлхэ хэрэттэй.

Профсоюзна группынгаа суглаан дээрэ урдань абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ тухай бригадирайнгаа тоосоое шагнаха хэрэгтэй байна. Гэхэтэй хамта, зарим халаанайнгаа даалгабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэдтэй һайнаар хөөрэлдэжэ, бригадиртаяа хамта тэрэ хүнэй хүдэлмэридэ һаалта хэдэг шалтагаануудые усадхахын түлөө тэмсэхэ, тэрээндэ туһалха зэргэтэй.

Гадна, залуу механизаторнуудта онсо анхарал табижа, тэдэнэй шадабариинь, дүй дүршэлыень дээшэлүүлхын хойноһоо саг үргэлжэ оролдохо зэргэтэй. Мүн профгруппоргнууд механизаторнуудай байра байдалыень, хамтын столовын хүдэлмэриие болон культурно-ажаһуудалай бусад асуудалнуудые хинан шалгажа байха ёһотой.

Бригадынгаа гэшүүдэй дунда культурно-гэгээрэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулжа байхын тула тусхай эмхидхэгшые группынгаа дундаһаа томилхо зэргэтэй.

МТС-үүдэй партийна организацинуудай зорилгонь юуб гэхэдэ эдэ группануудай хүдэлмэридэнь туһалха, профгруппоргнуудаар эдэбхитэй һайн эмхидхэгшэдые шэлэн оложо табиха, саг үргэлжэ заабари үгэжэ туһалжа байха шухала.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Уранзохёолшо В. А. Смирновые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, уранһайханай литературые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө уранзохёолшо Смирнов Василий Александровичые **Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 оной майн 13.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Нэгэ кружогой дүн гаргалгын заняти дээрэ

Үдэртөө харалган һалхитай байһан аад, үдэшэлэн тээшэ багахан бороо орожо, тооһо шорой даргадажа, намдуу аалихан үдэшэ болобо. Хүсэтэ тракторнуудай хүнхинөөн нэгэ үедэ шангадажа, нэгэ үедэ холодон һуладажа, нээмэл сонхоор соностоно. Хамар-Дабаанай халюурһан хүхэрэгшэ залаагай саагуур наранай шурган хоргодоһоор нэгэ хэды болоошье һаань, МТС-эй конторо соо нилээд гэрэлтэй байба.

— Улзытэмнай занятидаа баһал ерэгшэгүй аа гү, тракторнуудынь «һагсаранхай» зандаа гү, али заһараа гү гэжэ һүүлшэг тээ орожо ерэһэн телогрейкэтэй хүнһөө столой саана хабарай тарилгын мэдээ хаража һууһан нэгэн һурана.

— Улзытымнай һургуулиншье, тракторыншье урагшаа ябахаяа болёо даа, — гэжэ тэндэһээ нэгэн шоглон хэлэнэ.

Тарилгаар хэнэй бригада түрүүлжэ, хэд гээгдэжэ ябанаб гэлсэһээр байтар бригадирнуудһаа бэшэн бүлта ерэжэ, кружогые хүтэлбэрилэгшэ залуу инженер Евгений Андреевич Макин һурагшадта хандана:

—Дүн гаргалгынгаа энэ занятида урда хэлсэһэнэйнгээ ёһоор КПСС-эй хуряангы түүхын 11-дэхи ба 14-дэхи бүлэгүүдһээ зарим асуудалнуудые, мүн партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэри тухай дабтан хэлсэхэ байнабди,—гэжэ хэлэбэ.

Уданшьегүй үзэһэн темэнүүд сооһоо эгээн шухала ба орёо асуудалнуудаар хөөрэлдөөн эхилбэ. Пропагандистын табиһан асуудалда харюусаха дуратай хүнүүд олон байба. Коммунистнууд Рулев, Юндунов, Бурдуковский, Переверзнев, Каленых гэгшэдэй хэлэһэн харюунууд, бэе бэеынгээ хүсэд хэлэнгүй, алтасан гараһан асуудалнуудые нэмэжэ хэлэлгэ хадаа эдэ нүхэдэй өөһэдынгөө теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлгэдэ ханамжатайгаар хандадаг байһыень, һуралсалай жэл соо үзэһэн материалаа ойлгоһыень гэршэлбэ.

Илангаяа кочегар Рулев, ахалагша механик Юндунов, барилгын техник Бурдуковский гэгшэд хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. 1930—1934 онуудта СССР-эй экономикын хурдан түргэнөөр хүгжэһэниие, гол капиталистическэ гүрэнүүдэй экономикын гүнзэгы кризистэ ороһониие, тэрэ кризисһээ гарахын тулада дэлхэйн хоёрдохи дай үүдхэхэ зорилгоор германска ба японско империалистнуудай ябуулһан гадаадынь эзэрхэг түримхэй ба дотоодынь хархис политикые коммунист Рулев зүбөөр тайлбарилан хөөрэжэ үгэбэ.

Нюдарган баяшуулые хизаарлаха политика тухай, ниитэ коллективизаци хэһэнэй үндэһэ һуури дээрэ нюдарган баяшуулые анги болгон усадхаха политика партиин бэелүүлһэн тухай, коллективизациин болюжо байһан үедэ партиин заабаринуудые хазагайруулһан ушарнууд ба тэдэ хазагайруулгануудые усадхаһан тухай нүхэр Юндунов яһала дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Нүхэр Бурдуковский Юндуновай хэлэһэн дээрэ нэмээжэ, нюдарган баяшуулые анги болгон усадхахын тулада материальна базын 1929—1930 онуудта манай орондо бии болоод байһаниие, гүрэнэй засагай заабаряар, хүдөөгэй хэдэн миллион таряашадай эдэбхитэй дэмжэлгэтэйгээр хэгдэһэн революционно энэ ехэ эрид хубилалтын удхашанар тухай зүбөөр хэлэбэ.

—Хүндэ промышленностиие хурдан темпээр хүгжөөхэ гэһэн агууехэ Ленинэй заабариие манай парти хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ, — гэжэ кружогто һурагша Переверзнев хэлэнэ. — Хүдөө ажахыда трактор, комбайн, автомашина болон хүдөө ажахын бусад машинануудые олоор үгэжэ, социалистическэ хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжо олгодог хүндэ индустряа урда мэтэ түргэн темпээр хүгжөөхэ ёһотой гэжэ КПСС-эй январска Пленум заагаа,—гэжэ хэлэбэ.

XVI ба XVII партсъезднүүдэй түүхэтэ удхашанар тухай, ниитэ олон колхознигуудай политическэ хэмжээе дэбжүүлхэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ ба колхозуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар МТС-үүдэй дэргэдэ байгуулагдаһан политотделнүүдэй дүүргэһэн үүргэ тухай, троцкистско-бухаринска бандануудтай партиин хэһэн тэмсэл тухай, мүн большевигүүдэй һэрэмжые дээшэлүүлхэ талаар партиин абаһан хэмжээнүүд тухай һурагшад зүбөөр хөөрэбэ.

Манай һанахада, КПСС-эй түүхын 11 бүлэгэй гол гол асуудалнуудые хэлэхэ зуураа, һурагшад, мүн пропагандист иимэ асуудалнуудые алгасан гарамаар бэшэ байгаа: нэгэдэхеэр, дэлхэйн хоёрдохи дайнда бэлэдхэжэ эхилхэ зуураа, германска ба японско империалистическэ буржуази дотоодынгоо байдалые, тылээ бэхижүүлхын тулада хүдэлмэришэдэй демократическа эрхэнүүдые будүүлигээр хаһажа, коммунистическэ партиин ажал-ябуулгые хорижо, шуһата фашистска журам оронууд дотороо тогтооһон байна. Эгээл иимэ замаар ябаһан дэлхэйн гурбадахи дайнда яаралтайгаар бэлэдхэжэ байһан американска империализмын мүнөөнэй политика тухай, коммунистическэ партиин 150 хүтэлбэрилэгшэдые тэндэ түрмэдэ хуули бусаар хардажа хааһан тухай, США-гэй нүлөөдэ ороһон 30 капиталистическэ оронуудта коммунистнуудай подполидо байһан тухай хэлэхэ хэрэгтэй байгаа.

Хоёрдохеёр, нюдарган баяшуулые хизаарлаха ба тэдэниие анги болгон усадхаха, хүдөө ажахые коллективизацилха талаар манай партиин түүхэтэ дүй дүршэлые агууехэ Хитадай болон арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэдэй партинуудай ханалтатайгаар шудалжа, ажабайдалдаа хэрэглэжэ байдаг тухайнь хэлэнгүй гаража болохогүй байна. Кружогые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Макин энээн тухай һурагшадта заатагүй һануулха уялгатай байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын жэлнүүдтэ советскэ арадай болон алдарта Советскэ Армиин бүхы хүсые эмхидхэн, фашистска булимтарагшадые үй бута сохилгодо элсүүлһэн Коммунистическэ партиин үүргые ба тэрээнэй героическа тэмсэлые кружогто һурагшад зүбөөр ойлгоһон байна. Илангаяа дайнда хабаадалсаһан Бурдуковский. Гаськов хоёр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай түүхые һонирхомоор хөөрэжэ үгэбэ. Манай армиин тактика ба стратегическэ түсэбүүд тухай һурагшад зүбөөр тэмдэглээ. Гэбэшье, Советскэ Армиин хүсэ шадалай эшэ үндэһэн тухай хэншье хэлээгүй, уласхоорондын түгшүүрилэй шангадажа, США-гэй милитаристнуудай атомна дайнда бэлэдхэжэ байһан мүнөө үедэ фашистска Германиин 1941 ондо хэрэглэһэн гэнэдхээлгэ тохёолдуулжа болохогүй ба эзэрхэг түримхэй гүрэнүүдэй добтолхоёо һанаархаал һаань, тэдэндэ хатуу шанга сохилто үрьдижэ хэхээр бэлэн байха зэргэтэйбди гэжэ коммунистнуудта пропагандист һануулха байгаа.

Дүн гаргалгын занятиин үшөө нэгэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, хэдэн шухала асуудалнууд дүн гаргалгын һүүлшын занятида олоор табитдаа. Тиимэһээ тэдэниие бултыень заатагүй хэлсэхээ оролдоод, яараһан дээрэһээ зарим асуудалнууд дутуу ядуу хэлсэгдээ.

Жэшээлхэдэ, хүдөө ажахые коллективизацилха үедэ МТС-үүдэй дүүргэһэн, мүн мүнөөшье КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн бүгэдэарадай тэмсэлэй дэлгэржэ байһан үедэ МТС-үүдэй дүүргэхэ үүргэ тухай МТС-тэ хүдэлмэрилжэ байһан коммунистнууд аад, дэлгэрэнгыгээр хэлсэнгүй гаража болохогүй байгаа. Һурагшад Юндунов Бурдуковский хоёр лэ малай байрануудые барилгада, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхада МТС-эй дүүргэхэ уялганууд тухай халта хэлээд лэ гараа. Бусад һурагшад, пропагандистшье, занятида байлсаһан партийна организациин секретарь нүхэр И. П. Борисовшье, Иволгын МТС-эй коммунистнуудай, тэрэ тоодо кружогто һуража байһан коммунистнуудай, харьяата колхозуудайнгаа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө хэрээр тэмсэжэ байһан тухай, ямар дутагдалнуудай бии байһан тухай тодоруулан хэлсээгүй. Тиимэһээ дүн гаргалгын заняти партийна организациингаа шиидхэжэ байһан зорилгонуудһаа холуур, теори тухай юрэнхы хөөрэлдөөгөөр үнгэрөө.

Иволгын МТС-эй хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. МТС тракторна хүдэлмэриие зөөлэн хахалалгада оруулхада, 1954 онойнгоо түсэб 106 процент дүүргэһэншье һаа, нэгэ гектар зөөлэн хахалалгын өөрынь үнэ, мүн натуральна түлбэри болгожо гүрэндэ үгтэһэн орооһо тариянай, хартаабхын, мяханай, нооһоной центнер бүриин өөрынь үнэ түсэбэйхиһөө һураггүй ехэ болоо. Тиихэдэ овощь болон һүнэй өөрынь үнэ түсэбэйхиһөө гурба дахин ехэ байгаа.

Энэ МТС-эй коммунистнууд мүнөөшье жэлдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, трактор болон бусад механизмуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада шангаар тэмсэнэ гэхын аргагүй. «Коминтерн», XVII партсъезд, Андреевэй нэрэмжэтэ колхозуудай полинууд дээрэ хүдэлжэ ябаһан тракторнууд эбдэрнэ, һаатана.

Хөөрэлдөөнэй болюжо дүүрэһэнэй һүүлээр, ерэхэ һуралсалай жэлдэ хайшан гэжэ, ямар формоор һураха тухайгаа хэлсэбэ. Хоёр коммунист юрэнхы һуралсалаа дээшэлүүлхэеэ 7-дохи ба 8-дахи классуудта һураха, бэшэниинь марксизм-ленинизмын зохёолнуудые шудалхадаа баһал кружогтоо ябажа һуралсахабди гэжэ мэдүүлбэ.

С. Бадмаев.

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй зэд шудхалгын цехын коллектив табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид—түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэр болотор дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Эдэнэр апрелиингээ түсэбые 113 процент дүүргэбэ. Энэ цехын стерженщица комсомолка Анастасия Симонова нормоёо 160—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Симонова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Хүдөө нютагуудтахи шэнэ барилганууд

★ Малай ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхын түлөө тэдэниие элбэг тэжээлээр, дулаан байраар хангаха шухала. Тиимэһээ Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө малай байрануудай, силос дараха түхеэрэлгэнүүдэй барилгые үргэнөөр хэжэ байна. Һаяхан эндэ 100 толгой үхэрэй байха байра баригдажа дүүргэгдээ. Мүнөө барилгашад тугалай байра барижа байна. Үшөө силосэй 10 хахад башнинууд һаяар баригдажа дүүргэгдэхэнь.

★ Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Гусино-озёрск городһоо 50 километрын газарта үндэр вольтно лини татажа дүүргэбэ. Мүнөө энэ линеэр абтадаг электрын галай хүсөөр тээрмэ, радиоузел, пилорама, уһа бүлэдэг насос ба бусад механизмууд хүдэлгэгдэнэ. Һаяар үүлтэртэ малай фермэ механизацилагдажа, үнеэд электрын аппараадаар һаагдадаг болохонь.

★ Закаменай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз нэгэдэхи бригадын дэргэдэ культбаза нээгээ. Эндэнь газетэ, журнал болон элдэб культурна хэрэгсэлнүүд бии.

★ Кабанскын аймпотребсоюз аймагай центртэ столовын гэр түргэн аргаар барижа дүүргэбэ. Энэ столово ехэ һайн түхеэрэлгэтэй.

Сатирын булан

Дали дорохи далбараа

Заахан үхибүүн заримдаа газаагуур нааданхайнуудаа эбдэжэ, тоомоо таһараад, абынгаа урда уралаа шомбойлгон иигэжэ зогсогшо:

—Аба, хүлисыш даа, би энээнһээ хойшо болёолби даа, аба, а?

Тиигэхэдэнь хэрбээ зөөлэн хүн байгаа һаа абань хүлисэжэ, «Яба даа, наада» гээд, нааданхайень һөөргэнь гартань барюулаад табидаг.

Зүгөөр, эндэ нэрлэгдэхэ хүнэй бишыхан хүбүүн байһанһаань хойшо хори гаран жэл болошоо. Тиибэ яабашье тэрэ уралаа шомбойлгохо, эрхэлхэ аргагүй дуратай юм. Урихаар эрхэлээд ерэхэдэнь хайрладагшье зон бии.

Хаража үзэе.

Нэгэ үедэ колхозһоо хулжаад, Баруун Тарбагатайн леспромхоз ошожо, гүрэнһөө арбаад мянганай урьһаламжа абаад, тэрэнээ архи болгожо һалгажархиһан хүн—Цыден Амбаев тухай эндэ хэлэгдэхэ. Энэ хадаа хори гаран наһанай хүн, баһал тэрэ шахуу наһатай һамгатай. Амбаев гүрэнһөө абагша мүнгэеэ архи тамхин болгожорхёод, леспромхоздо багтахаяа болиходоо «Улаан Эрхирик» колхоздоо (Заиграй) һөөргөө ерэжэ, түрүүлэгшые гуйба.

—Хайралыт би тиигэжэ ябахаяа болёоб. Намда машина үгэгты, би һайнаар хүдэлхэб...

Түрүүлэгшэ тиихэдэнь тэрэ «хүбүүхэниие» хайрлаһандаа нюдэнэйнгөө нёлбоһо аршажа һууба. Түрүүлэгшын уяржа байхые харахадаа Цыденшье бүри гангинуур хоолой гаргаба. Түрүүлэгшэ уян хонгор хүн байһандаа Цыдениие улам бүри хайрлаба. Тииһээршье түрүүлэгшэ тэсэхэеэ болибо. Столһоо бодомсоороо тэндэ байһан нэгэ хүндэ тад-няд бадашажархиба:

—Машина! Ашаанай машина!

Тэрэ хүнэйнгөө гүйжэ гаран ябатарынь түрүүлэгшэ зогсоожо:

—Юун ашаанай гэнэбиб! Хүнгэн машина Амбаевта асарагты! Түргөөр гэбэ!

Удангүй газаа ялагархан «Москвич» тогтошобо.

Түрүүлэгшэ Найманов гүйн бодожо, Амбаевые гарһаань хүтэлэн хүнгэн машинада абаашажа, аргадана:

—Бү уйда, һуу, ябуула, хүнгэхэн машина... Зобохогүй байхаш,—гэжэ байжа түрүүлэгшэ тэрэ хүбүүе машинада һуулгаба. Тэрэнь һуумсаараа нюдэнэйнгөө нёлбоһо аршажа, миһэд гэбэ.

—Яба дураараа, колхоздоо оробо гээшэш,—гээд, түрүүлэгшэ үшөө дахин уринаар нэмэбэ:—Яба, ажалла, нүхэр!

Амбаевшье «ажаллажа» эхилбэ. Аба абаһаар тэрэ «Москвичаа» түргэн ябуулжа, нэгэ гэрэй үүдэндэ тогтоодхибо. Заправка хэхэеэ һанаа гээшэ гү? Үгы! Тэрэмнай бензосклад бэшэ, харин магазин байба. Машинадаа бэшэ, харин өөртөө горьтойхон «заправка» хээд, шофёр Цыден газаагуур хаа хамаагүй годируулба гэнэ. Хүнүүд хараад, юунэйшье болложо байһые ойлгожо ядаба.

Амбаевшье саашаа «жаргашаба». Машинаараа өөрөө мэдээд, дуратай газараараа зайдаг болобо, һүниндөө һүндэлжэ ябаад, архидахань түргэдэбэ. Машинаяа эбдэнэшье. Нэгэтэ шал һогтуу ябаһаар «Москвичаа» эбдэжэ, дүрбэн баллонгоо галдажархиба. Тиихэдэнь залуу хүн ха юм, алдуу эндүү болоо юм аабза гээд, колхозой мүнгөөр үшөө 4 баллон абажа үгэбэ.

«Байза, энэмнай архидана, яаха ёһотой гээшэб» гэжэ түрүүлэгшэ бодолгото болон һууба. Тиигэжэ байтараа наһан соогоо ойлгодоггүй юумэеэ мүнөө гэнтэ ойлгоһон юмдли хүхин өөрөө өөртөө хэлэбэ:

—Һамга үгы аабы гэхэдэ һамгатай... Үгы, энэ янданда нэгэ һайн гэр барижа үгэхэ хэрэгтэй байна.

Тиин «бишыхан хүбүүе» ямбалалга үргэлжэлбэ. Миин лэ абаад гэр табижархиха аргагүй байхадань колхозой хүтэлбэрилэгшэд арга хүргаа бэдэрбэ. Нютаг урилжа ерэһэн хүн гэһэн худал нэрэ Амбаевта зүүлгэһэн документнүүдые бэшэжэ, тэрээндэ арбаад мянганай урьһаламжа үгүүлжэрхибэ. Нютаг урилһан хүн удаан саг соо алба налогһоо хүнгэлэгдэдэг бшуу. Энэнь Амбаевта ехэ ашагтай байба. Хүхишэһэн Амбаев үнөөхил архяа эрьюулһээр, хэмһээ хэтэрхэдэнь, тэрээниие колхоз шофёрһоонь гаргаадшье үзэдэг. Мүнөө үедэ тэрэ һамгантаяа хаанашье хүдэлдэггүй, ажалгүй гэртээ хэбтэдэг. Хэбтэнгүй яахаб? Шэмэжэ хэбтэхэ мүнгэн бии ха юм. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд урьһаламжа үгүүлэнхэй. Амбаев тэндэ архи уужа садахадаа, үшөө город ерэжэ үргэлжэлүүлдэг.

Амбаевай һогтуужа, хүндэржэ ябахада колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ яахадаа «унта даа, мухаа; Бүүбэй, бүүбэйхэн» гэхэшүүгээр хандаһаб? Архинша зайгуул амитадые гүрэнэй зөөреэр эрхэлүүлхэ, ямбалха эрхэ хэн хэндэшье үгөөгүй. Амбаев хамтадаа 20 гаран мянган түхэриг гүрэнһөө мэхэлжэ абаад байна. Тиигэбэшье тэрэниие зарим хүнүүд бишыхан хүбүүн шэнгеэр эрхэлүүлжэ үргэлжэлһөөр.

Р. Рыгзенов,
Ц. Базаров.

Түлеэ үгы дээрэһээ...

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи бригадада һайн бани бии аад, һүүлшын дүрбэн һара соо түлигдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, «банида түлеэ асарха машина сүлөөгүй» гэһэн шалтаг тус бригадын бригадир Цыдыпов урдаа барина.

Ц-Ж. Митыпов.

МОСКОВСКО МЕТРОПОЛИТЕНЭЙ 20 ЖЭЛ

Хорин жэлэй саада тээ, 1935 оной майн 15-да, Московско метрополитенэй газар дорохи түрүүшын арбан гурбан станциин үүдэн Москвагай ажалшадай үмэнэ үргэнөөр нээгдэһэн юм. Советскэ арадай байгуулһан —социализмынороной түрүүшын метрополитен үнгэрһэн хоёр арбан жэлэй турша соо өөрынгөө хүгжэлтын туйлай ехэ замаар ябажа гараа. Московско метрополитенэй начальник А. И. Ежов энээн тухай иигэжэ хөөрэнэ.

Манай Эхэ ороной столицын метрополитен конструкцяараа ба түхеэрэлгээрээ, техническэ зэбсэглэлгээрээ ябахадаа, аюулгүйгөөрөө, пассажирнуудта аятай зохидоороо дэлхэй дээрэ хамагһаа һайн. Энэ хадаа манай үеын асари ехэ түхеэрэлгэ мүн.

Московско метро байгуулхада дэлхэй дээрэ эгээн түрүү техникэ, эсэгэ ороной наукын эрхим амжалтанууд хэрэглэгдэһэн байна. Капиталистическэ байгуулалтаһаа социалистическэ байгуулалтын арсашагүй үлүү һайн байһаниинь энэ барилга дээрэһээ эли тодоор харагдана.

Советскэ метрополитениие байгуулга Москвае шэнэдхэн байгуулха түсэбтэй шууд сэхэ холбоотой юм. «Газар доогуур» барилга хэхэ гэһэн һанаашалга революциин урда тээхи Москвада хэгдээ һэн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр революциин урда тээ гарадаг байһан иимэ түрүү үүсхэл заатагүй буруу һүрэдэг һэн, ушарынь баяшуул, шажанай түлөөлэгшэд тиимэ эдэбхи үүсхэлдэ эсэргүүсэн һаад тойбо хэдэг байгаа.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта, ороноо индустриализациха талаар партиин зохёоһон түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа орёо оньһото техническэ түхеэрэлгэнүүдые, тэрэ тоодо Москвагай метрополитениие барих бүхы арга боломжо ба материальна база олгоһон байна.

1932 ондо Москвагай үйлсэнүүд болон талмайнууд доогуур өөрынгөө хэмжээгээр үзэгдөө харагдаагүй ехэ хүдэлмэри дэлгэрээ. Тэрээндэ столицын предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэд ба албахаагшад хабаадаһан байна. Московско комсомольско организаци метрогой барилгада 15 мянган залуу эдэбхитэдые эльгээһэн юм. Тиихэдэ эсэгэ ороной шэнэ түхэлэй һайжаруулагдаһан механизмуудтай газар малтадаг машинанууд хэрэглэгдэдэг болоһон байгаа.

Энээнэй ашаар, хоорондоо холо байһан районуудые—Сокольнигые ба М. Горькиин нэрэмжэтэ культурын болон амаралтын Центральна паркые хоорондонь холбоһон 11,4 километр утатай Московско метрополитенэй түрүүшын зам тон богони болзорто—гурбан жэлдэ табигдаба.

Энэ түрүүшынь амжалта метро баригшадые зоригжуулжа, тэдэниие ажалай шэнэ баатаршалгада элсүүлһэн байна. Смоленскэ талмайһаа Кировскэ вокзал хүрэтэрхи участогаар поезд 1937 оной мартын 20-до ябаһан юм. Тэрээнһээ хойшо тэбхэр жэл болоод байхада Курска вокзал —Революциин талмай—Калининска замаар ябаха, мүн зургаа һара үнгэрөөд байхада Свердловско талмайн ба Соколой хоорондо поездын ябаха зам нээгдээ һэн.

Метрогой ээлжээтэ гурбадахи барилга үшөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээ эхилжэ, столицын хажууда дайсанай ерээдшье байхада хүдэлмэреэ зогсоогоогүй байгаа. Газар дорохи трассын барилгашад туйлай ехэ хүшэр хүндэ байдалые дабан гаража, парти, правительствын даалгабариие саг сооньдүүргэһэн байна. «Свердловой талмай» гэжэ станциһаа «Сталинай нэрэмжэтэ завод» гэжэ станци хүрэтэрхи Замоскворецкэ радиус 1943 оной январиин 1-дэ, «Курская» станциһаа «Измайловская» станци хүрэтэрхи Покровско радиус 1944 оной январиин 18-да ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Столицын 18 районуудые нэгэдүүлһэн, метрогой бүхы лининүүдые ба түмэр замай долоон вокзалнуудые холбоһон хорин километрын тон ехэ магистраль—метрополитенэй Ехэ сахариг барижа дүүргээд, москвагайхид 1954 оной мартын 14-дэ баяр ёһололоор тэмдэглэһэн байна. Тэрэ сахаригаар поезд арбан хоёр дахин зогсожо ба Москва-мүрэн доогуур дүрбэ дахин гаража, дүүрэн сахариг хэхэдээ гуша минута соо ябадаг юм.

Хамта дээрээ 12 километр утатай метрополитенэй шэнэ лини һаяар ашаглалгада оруулагдахань. Тэрэ хадаа нэгэ талаһаа столицын центрые гүрэнэй Московско университетэй үндэр байшангай баригдаад, һүр жабхалантайгаар харагдажа байгаа Ленинскэ хадатай, нүгөө талаһаа Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ —туйлай ехэ город-садтай холбохо байна.

Метрополитенэй коллектив үнгэрһэн хорин жэлэй турша соо газар дорохи орёо бэрхэ ажахыгаа саг үргэлжэ шудалжа, сүүдхэ соо вагоной дунда зэргын ябасые нилээд түргэдхэжэ, пассажирнуудые культурнаар хангалга дээшэлүүлжэ, ехэ амжалта туйлаа. Энэ ажахын хэмжээе удаадахи мэдээгээр тооложо болоно гэбэл: хорин жэлэй турша соо метрополитенэй замай утань (зэргэлһэн хоёр харгыда оруулан бодоходо) 5,5 дахин ургажа, мүнөө 61,3 километр болоно, станцинуудай тоо 13-һаа 41 хүрэтэр олон болоо, вагонуудай тоо 13 гара дахин ургаа. Пассажирнуудые шэрэлгын метрогой удельнэ хэмжээн жэлһээ жэлдэ ургана. Мүнөө столицын бүхы пассажирнуудай турбанайнь нэгэ хуби шахуунь энэ эрхим һайн транспортаар ябадаг болоо (1935 ондо оройдоол хоёройнь нэгэ хуби ябадаг байһан юм). Московско метрополитен үнгэрһэн сагай турша соо бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы ажаһуугшадһаа дүрбэ дахин олон—9 миллиард 787 миллион пассажирнуудые шэрээ. Тэрэнэй линеэр арбан таба миллион шахуу поезднууд ябажа гараа.

Столицын метрогой бүхы юумэнүүд пассажирнуудта таатай зохид байхаар бүтээгдэбэ. Ажалша хүн тухай угаа ехэ анхарал оролдолго эндэ хаа хаанагүй харагдана. Доошоо нилээд гүнзэгыдэ ороһон болобошье, пассажир газар доро байнаб гэжэ огто һананагүй. Гоё һайхан хээтэй зурагуудаар, уран гоё барималнуудаар, скульптурануудаар шэмэглэгдэһэн, хурса һаруул гэрэлээр, сэбэр арюун агаараар саг үргэлжэ хангагдаһан гайхамшагта ордон соо хүн ороно.

Хорин жэлэй туршада, метрополитенэй шэнэ харгынуудай табигдаха тудам, станцинуудай уран гоё түхэлынь хододоо һайжаржа байгаа. Газар доро шэнэ шэнэ ордонуудые байгуулан, советскэ архитекторнууд тэдэнэй гоёолтые һайжаруулһан байна. Энээнэй тулада барилгын ба гоёолтын эгээн эрхим материалнуудые оромнай үгэжэ байгаа. Станцинуудые ба тэдэнэй вестибюльнүүдые шэмэглэхын тулада Советскэ Союзай газарай баялигууд—50 гаран сортын мрамор ба байгаалиин бусад зүйлнүүд хэрэглэгдэбэ. Станцинуудые шэмэглэхын тула гоё һайхан порфирнууд, гранит, шаажан, бронзо ба бусад олон зүйлнүүд ехээр хэрэглэгдээ. Станци бүхэн өөрынгөө нэрэдэ ба байһан газартаа тааралха ондо ондоо түхэлтэй байна.

Ехэ ба Бага театрнуудта дүтэ байгаа «Свердловой талмай» гэжэ станциин гоёолгонь СССР-эй арадуудай искусствын хүгжэлтын темэ болоно. «Динамо» станциин түхеэрэлгэ советскэ спортдо, «Киевская» —ород ба украинска арадуудай агууехэ хани барисаанда, «Краснопресненская»—1905 ба 1917 онуудта ородой пролетариадай өөрынгөө сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ баригдаһан—«Бауманска», «Сталинска», «Измайловска», «Сталинай нэрэмжэтэ завод» станцинуудай түхеэрэлгэнь советскэ арадай фронт ба ажал дээрэхишье баатаршалгада зорюулагдана.

Метрополитенэй хорин жэлэй хүдэлмэри хадаа тэрэнэй техническэ зэбсэгжэлгые гансахан шудалан һайжаруулһан бэшэ, мүн тэрэнэй кадрнуудые түргэнөөр ургуулһан жэлнүүд мүн. Хэдэн зуун эрхим мэргэжэлтэй, техническэ эрдэмтэй ба өөрынгөө хэрэгтэ бэеэ үгэнги хүдэлмэрилэгшэд энэ үеын турша соо урган гараа. Хуушанай кадрова машинистнууд—Трусов, Никонов, Баторин, Григорьев, станциин дежурнанууд—Хлебунов, Жардецкая, зам шалгагшад—Карпов, Титарев ба үйлэдбэриин бусад олон түрүүшүүл бүхы коллективтэ тон ехээр хүндэлэгдэжэ ябана. Советскэ правительство метрополитенэй хэдэн мянгаад хүдэлмэрилэгшэдые һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө СССР Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнаа, тэрэнэй 107 хүниинь—Ленинэй орденоор, 181 хүниинь—Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Московско метрополитениие СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар 1947 оной сентябриин 6-да Ленинэй орденоор шагнаһан үдэр—манай газар дорохи харгын түүхэдэ гайхамшагта үдэр болоо. Эдэ бүгэдэ хадаа московско газар дорохи замай хүдэлмэрилэгшэдые шэнэ шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Столицын метрогой хорин жэлэй ойе тэрэнэй олон мянган хүн зонтой коллектив социалистическэ экономикын бүхы һалбариие саашадань хүгжөөхэ талаар парти, правительствын зохёоһон программа бэелүүлхын түлөө, тэрэнэй эшэ үндэһэн болохо хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ ба хүдөө ажахые эрид дэбжээлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө бүхы советскэ арадай тэмсэжэ байһан оршон байдалда угтаба.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй ба СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон метрополитенэй хүдэлмэрилэгшэд столицын газар дорохи транспортын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар тэдэнэй үмэнэ табигдаһан бүхы зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байна.

Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөн

ВАРШАВА, майн 12. (ТАСС-эй тусхай корр.). Энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, зүблөөнэй майн 11-нэй үдэрэй заседани дээрэ Германска Демократическа Республикын делегациин түрүүлэгшэ премьер-министр Отто Гротеволь мэдүүлгэ хэһэн байна. Баруун Германида американска ба германска милитаристнуудай олон тоото элдэб хуурмаг аашануудые гаргаһанай хэстэ боннско бундестаг парижска хэлсээнүүдые баталан абаба. Энэ хадаа Германиин хубааранги байдалые улам гүнзэгырүүлхэ ба Баруун Германиие американска ба германска милитаризмын сэрэгэй база болгохо талаар хэгдэһэн шэнэ алхам мүн. Эгээл иихэдээ германска милитаристнууд Германиин зарим хубиие Саариин булимтарагшадта 50 жэлээр худалдажа, тэрэниие американска империализмын протекторат болгобо гэшэ.

1954 оной ноябриин 29-һөө декабриин 2 хүрэтэр болоһон Московско зүблөөнэй һүүлээр Германиин ба Европын политическэ хүгжэлтэ хадаа тус зүблөөнэй шиидхэбэринүүдэй үнэн зүб байһаниие хүсэд дүүрэнээр гэршэлбэ. Энээнэй һүүлээр Советскэ Союзай, Польско Арадай Республикын, Чехословацка Республикын, Германска Демократическа Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Румыниин Арадай Республикын Болгариин Арадай Республикын ба Албаниин Арадай Республикын правительствонууд Московско зүблөөндэ хабаадалсаһан найман гүрэнүүдэй хоорондо хани барисаан, харилсан ажаллалга, харилсан туһалалсалга тухай договор баталха тушаа зүбшэн хэлсэһэн байна. Иигээд байхада арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха ябадалда шэглүүлэгдэһэн саашанхи алхамуудые хэхэ шухала болоод байна.

Польско Арадай Республика, Чехословацка Республика ба Германска Демократическа Республикада баруунгерманска милитаризм эгээн түрүүндэ аюул тохёолдуулжа байна. Московско зүблөөн дээрэ премьер-министр Широкий гэгшын оруулһан дурадхалай үндэһөөр, эдэ гурбан гүрэнүүд политическэ ба географическа байдалайнгаа талаар залдэг онсо һууриһаа дулдыдан гараһан асуудалнуудые өөһэд хоорондоо зүбшэн хэлсэбэ. Тиин хадаа барисаата харилсаагаа саашань бэхижүүлхэ тушаа тэдэнэр хэмжээнүүдые абаһан байна.

Парижска хэлсээнүүдэй бэелүүлэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо тохёолдоһон эрхэ байдалые элирхэйлхэ зуураа, парижска хэлсээнүүдэй хүсэндөө оролсошье хойно Федеральна Республика бэеэ даанхай байһаар юм, дотоодынгоо ба гадаадынгаа хэрэгүүдые өөрөө шиидхэжэ шадаха юм гэһэн хэбэртэйгээр тараадаг боннско правительствын худал хуурмаг үгэнүүдые Гротеволь элишэлэн харуулба.

Боннско республикын «суверенитет» гэдэгынь юуб гэхэдэ, өөһэдые зэбсэглэхэһээ гадна, бүхы дэлхэйе эзэмдэхэ гэһэн американска түсэбүүдые бэелүүлхэ зэбсэг болгожо НАТО гэдэгтэ тэрэниие оруулха эрхэ» мүн.

Боннско бундестагай состав Баруун Германиин арад зоной ба һунгуулишадай дура хүсэлтэй зохилдоногүй, парижска хэлсээнүүд немецкэ арадай ехэнхи хубиин буруушаалтые байтар эсэслэн баталагдаа, тиимэ дээрэһээ эдэ бүхы шиидхэбэринүүд хуулита эрхэгүй юм гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Гротеволь иигэжэ мэдүүлбэ:

Германска Демократическа Республика ба бүхы немецкэ патриодүүд парижска хэлсээнүүдые хэзээшье мэдэрхэгүй. Парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүгээр, германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын тула тэдэнэр германска арадые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ байна. Парижска хэлсээнүүдэй болюулагдажа, Германиин нэгэдэмэл, эб найрамдалда дуратай, демократическа гүрэн болгогдоогүй байһан сагтал тэдэнэр өөһэдынгөө тэмсэлые зогсоохогүй юм.

Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэд ба тариашад, технигүүд ба эрдэмтэд бодото демократическа байгуулалта зохёожо, социализмын үндэһэ һуури байгуулха талаар элитэ амжалта туйлажа, айхабтар ехэ баялигуудые бии болгоо. Энэнь баруунгерманска монополистнуудай хоро бусалгана. Тэдэнэр энэ баялигые Германска Демократическа Республикын ажалшадһаа буляажа абаад, юнкернүүдэй ба капиталистнуудай эзэрхэдэг урдашан байгуулалтые дахяад тогтоохо хүсэлтэй.

Бүхы Германида сүлөөтэ һунгалтануудые бүри 1955 ондо үнгэргэхэ ба манай эсэгэ оронииие нэгэдүүлхэ тухай Советскэ Союзай оруулһан тодорхой дурадхалнуудые Аденауэрэй правительство хүн зонһоо нюудаг байна. Немецкэ арадые ба бүхы дэлхэйн олониитые мэхэлхэ гэжэ һэдэһэн боннско правительственна коалици хадаа Германиие эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ гэшэ Федеральна Республикын эгээн дээдэ хуули ёһо мүн гэһэн хэбэртэйгээр баталһан резолюциие бундестагта дурадхаба. Иимэ резолюцяараа немецкэ арадай үмэнэ бэеэ сагааруулхабди гэжэ бундестаг ба бундесрат хараална.

Баруун Германида шэнэ вермахт бии болгохо талаар бодото хэмжээнүүдэй абтажа эхилхэдэ, боннско правительство хадаа Баруун Германиие зэбсэглэхэ тушаа европейскэ зарим нэгэн оронуудай зүбшөөл абаһан хэбэртэй болоод, немецкэ арадые ба хүршэ оронуудайнгаа арадуудые мэхэлхэ һэдэлгэ гаргаба. Парижска хэлсээнүүд гээшэ европейскэ оронуудай аюулгүй байдалые хангана, яахадааб гэхэдэ, Баруун Германиин буу зэбсэгые тэдэнэр хизаарлажа, баруунгерманска армиин зүгһөө добтолго хэхэ аргагүй болгоно гэһэн хэбэртэйгээр боннско правительство хуурмагаар мэдүүлдэг байна. Бодото дээрээ энэ хэрэг тад ондоо байха юм. «Баруун европейскэ союзай» гэшүүн байһан Баруун Германи парижска хэлсээнүүдэй «хоёрдохи номерой протоколой» 3-дахи статьягай үндэһөөр өөрынгөө армиие саг үргэлжэ олошоруулжа байха арга боломжотой бшуу.

Эдэ хэлсээнүүдээр хараалагдаһан хахад миллион тоотой арми бии болгохо ябадалые ороноо саашадань зэбсэглэхэ талаар хэгдэһэн түрүүшын алхам гээшэ гэжэ боннско милитаристнууд хэнһээшье нюунгүйгөөр мүнөө үедэ харадаг байна. Эгээ мүнөө түрүүшын үедэ 12 дивизи байха гэжэ түсэблэгдэһэн армиин тоо бүри ехээр нэмээгдэхэ байна.

Парижска хэлсээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ немецкэ арадай үзүүлжэ байгаа эсэргүүсэлтые һуларуулхын тулада уласхоорондын түгшүүрилые зөөлэрүүлхэ тухай немецкэ арадай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн эрилтые Аденауэр өөрынгөө аша туһада хэрэглэнэ. Тиихэ зуураа, энэ эрилтые дэмжэжэ байһан хэбэртэйгээр өөрыгөө харуулна. Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ бии болгохо тухай Советскэ правительствын дурадхаһан ба Германска Демократическа Республикын дэмжэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэхэ ябадалһаа боннско правительство арсаһан юм. Энэ баримта хадаа боннско правительствые бүрин элирхэйлжэ үгэнэ. Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха тухай договорой бүхы европейскэ оронуудай хабаадалгатайгаар, тэдэнэй ниитын байгуулалтаһаа дулдыдангүйгөөр баталагдаа һаа, Европодо аюулгүй байдал тогтоогдохо ба уласхоорондын түгшүүрилшье һуларуулагдаха байгаа.

Боннско милитаристнуудай ябуулжа байгаа харата муухай политикые Германска Демократическа Республикын ажалша ниитэ нэгэтэбэшэ буруушааһан юм. 1954 оной июньдэ Германска Демократическа Республикын 12 миллион 230 мянган гражданинууд эбэй договорые баталхын түлөө, эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргахын түлөө, сэрэгэй хэлсээнүүдтэ эсэргүүгээр голосоо үгэһэн юм.

Баруун Германиин ажалша ниитэ энэ тохёолдоһон эрхэ байдалай бүхы аюулые мэдэрнэ, энээндэ хамаархангүй миин хараад байхаяа болижо байна гээд, эдэ бүгэдые гэршэлһэн баримтануудые Отто Гротеволь саашадаа харуулба.

Австриин жэшээ германска асуудалые шиидхэхэ талаар бодото арга зам заажа үгэнэ гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Советско-Австрийска хэлсээнүүд яахадаа һайнаар дүүрээб гэхэдэ, австрийска правительство бэеэ даанхай национальна политика баримталһан замда оробо. Ямаршье сэрэгэй союзуудта орохогүй, өөрынгөө газар дайда дээрэ сэрэгэй базануудые барюулхагүй гэһэн уялга Австри даажа абаба. Эгээл тэрэнэй ашаар австрийска арад өөрынгөө национальна бэеэ даанхай байдалые олохо байна.

Үнэхөөрөө бэеэ даанхай национальна политикые, демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие нэгэдүүлхэ политикые, эбэй хэлсээнүүдэй ба зүблөөнүүдэй политикые Баруун Германиин патриотическа хүсэнүүд ябуулжа шадаха гү, тэрээн дээрэһээл германска асуудалые шиидхэлгэ эгээн түрүүндэ дулдыдаха байна. Тиимэһээ немецкэ арад парижска хэлсээнүүдые буруушаан зайсуулха, германска асуудалые шиидхэхэ ябадалда һаалта хэдэг бүхы асуудалнуудаар немецүүд өөһэд хоорондоо үгээ ойлголсохо зэргэтэй болоно.

Германска Демократическа Республикатай Аденауэрэй хэлсээ хэхээ арсалга холо хараагүй байһанай гэршэ мүн. Зүгөөр Аденауэр хэтэ мүнхэдөө байхагүй, Германи ба немецүүд лэ хэтэ мүнхэдөө байха бшуу. Тэдэнэр нэгэ столдо һуужа, үгэ үгээ ойлголсохо, сэрэгэй пактнуудые хахара удара татаха, бэе бэедээ гараа һарбайжа, нэгэдэмэл, эб найрамдалда дуратай ба демократическа Германиие байгуулхал. Боннско милитаристнууд ехээр яарана, тиин тэдэнэр зэбсэглэжэ эхилээ гэжэ Гротеволь зааба. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталһанай һүүлээр Европодо тохёолдоһон эрхэ байдал хадаа өөһэдынгөө аюулгүй байдалые хангаха талаар эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй хүсэ шадалаа хамтаруулхые эрижэ байна.

Эгээл тиимэһээ хани барисаа, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай договорые баталха, мүн тэрэшэлэн нэгэдэмэл командовани бии болгохо ябадалые Германска Демократическа Республика һайшаана гэжэ Гротеволь мэдүүлбэ. Шэнэ дай бэлэдхэхэ зорилготойгоор бии болгогдоһон «Барууневропейскэ союз» гэдэгтэ хабаадалсаһан гүрэнүүдэй политикаһаа эдэ хэмжээ-ябуулганууд үндэһөөрөө илгаатай. Тэдэнэр эб найрамдалые сахиха ба өөһэдынгөө оронуудые хамгаалха гэһэн адли тэгшэ, эрхэ сүлөөтэй гүрэнүүдэй шэнэ харилсаанай бодото жэшээ боложо үгэнэ. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. Варшавска договор хадаа хамтаараа аюулгүй байдал сахиха ниитэ-европейскэ системэ бии болгохо замда шухала алхам мүн болоно. Тэрэ хадаа Германска Демократическа Республикын ба бүхы германска арадай гүрэнэй интересүүдтэ хүсэд дүүрэнээр таараладана. Энээнһээ хойшо тэрэнэй аюулгүй байдалынь дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй гүрэн болохо Советскэ Союз түрүүтэй 7 гүрэнүүдээр сахигдаха байна. Германска Демократическа Республикада тохёолдуулагдаһан ямаршье аюул эб найрамдал ба демократиин бүхы лагеряар зайсуулагдаха болоно. Энэ зүблөөндэ хабаадалсажа байгаа найман гүрэнүүдэй бэеэ хамгаалха хэрэгтэ, мүн тэрэшэлэн баруунгерманска милитаризмын дахяад добтолхогүйн тулада Германска Демократическа Республика өөрынгөө бүхы хүсэл эрмэлзэлгые зорюулха байна. Парижска хэлсээнүүдэй үндэһөөр Баруун Германиин дахяад зэбсэглэгдэхэдэл, Варшавска договор баталха шухала болоо. Тиимэһээ тэрэ хадаа гансашье Европын аша туһада бэшэ, харин немецкэ арадай саашадаа ажабайха ябадалые хангахын тула мүн лэ шухала хэрэгтэй.

Варшавска договор хадаа өөрынгөө Эсэгэ оронииие эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ хэрэгтэнь туһа хүргэжэ, Германиин патриотическа хүсэнүүдые бэхижүүлхэ байна. Парижска хэлсээнүүд эб найрамдалай ба демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие нэгэдүүлхэ талаар хэлсээ туйлаха эрхыень баруунгерманска арад зонһоо хаһан болюулна. Варшавска договор хадаа Германиие эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ тушаа хэлсээ хэхэ эрхыень Германска Демократическа Республикада сүм үлөөнэ бшуу. Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин һанамжаар эгээл энэ баримтые протокол дотор онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Германиие демократическа ба эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ гээшэ германска арадай зайлашагүй национальна эрхэ мүн. Германска Демократическа Республика энэ эрхые бүхы хүсөөрөө аршалан хамгаалха ба бэелүүлхэ байна.

* * *

Хожомынь венгерскэ делегациин түрүүлэгшэ, Венгерскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Андраш Хегедюш мэдүүлгэ хэбэ.

Венгерскэ Арадай Республикын правительственна делегаци уласхоорондын байдалые сэгнэһэн нүхэр Булганинай сэгнэлтэ бүримүһэн зүбшөөржэ байһанаа мэдүүлнэ, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха, эб найрамдал, манай арадуудай аюулгүй байдал хамгаалха зорилгоор Советскэ правительствын оруулһан дурадхалнуудые ехэ баяртайгаар хүлеэн абана гэжэ А. Хегедюш хэлэбэ.

Венгерскэ арад эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай хамта уласхоорондын эрсэлдээтэ асуудалнуудые—германска асуудалые, буу зэбсэг хороохо, атомна болон водородно зэбсэг хорихо тухай асуудалые хэлсээ хэхэ аргаар шиидхэхэ тухай Советскэ правительствын дурадхаһан дурадхалнуудые ехэ баяртайгаар угтаад, дэмжэжэ байна.

Эб найрамдалай лагериин оронуудай эрмэлзэлгэнүүдтэ, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулгада зорюулһан эрмэлзэлтэнүүдтэ тад ондоогоор, США-гэй эзэрхэгшэ бүлэгүүдэй хүтэлбэрилдэг империалистическэ гүрэнүүд һүүлэй һарануудта дайн сэрэгтэ бүри ехээр бэлэдхэдэг болоо, тиин эб найрамдалда, эб найрамдалай лагериин оронуудай, тэдэнэй тоодо манай эхэ оронойшье амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ венгерскэ арад тон ехээр зэбүүрхэн хаража байна гээд Хегедюш саашадаа мэдүүлнэ. Һүүлэй үе болотор США-гэй, Англиин ба Франциин эзэрхэгшэ бүлэгүүдэй хэжэ байгаа ябуулганууд юун тухай гэршэлнэб гэбэл, тэдэ бүлэгүүд буу зэбсэг хороохые хүсэдэггүй, энээн тухайда хэлэдэгшье һаа, ханашагүй яаралтай зэбсэгжэлгээ, атомна дайнда бэлэдхэдэг ябадалаа далдалхын лэ тулада хэлэдэг байна.

Эб найрамдалай, арадуудай амгалан байдалай хэрэгтэ баруунай гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй хэмжээ-ябуулганууд тохёолдуулдаг эгээн ехэ аюулынь германска милитаризмые һэргээн бодхоолго болоно гэжэ венгерскэ делегациие толгойлогшо саашадаа онсолон тэмдэглэбэ. Парижска хэлсээнүүд германска милитаризмые дахин зэбсэгжүүлхэ зам дээрэхи һүүлшын хаалтануудые усадхан зайсуулна, Баруун Германиие Хойто-атлантическа эзэрхэг түримхэй блогто, тэрэнэй туһамарша организацида — «Барууневропейскэ союзда» хабаадуулан оруулна.

Австриин булимтарагдан абтаһан ябадал венгерскэ арадта ямар хүшэр хүндэ хойшолонгуудтай байгааб гэжэ манай арад элеэр һанана, тиимэһээ германска милитаризмые һэргээн бодхоохо гэһэн түсэбүүдэй хойноһоо венгерскэ арад илангаяа анхаралтайгаар ажаглан харана, шэнэ аншлюсс хэхэ зорилготой баруунгерманска эрмэлзэл һанаашалганууд тушаа ехээр зэбүүрхэн харюусана.

Венгерскэ арад түүхынгээ хэдэн зуун жэлэй турша соо германска милитаризмһаа хохидожо байһан юм, тиимэһээ Баруун Германиие милитаризацилга ямар хойшолонтой байхаб гэжэ элеэр мэдэнэ. Германска милитаризмые хинаха ба хизаарлаха тухайда баруун тээ дабтагдадаг найдуулганууд миил хооһон шашалдаан гээшэ гэжэ венгерскэ арад тоолоно. Һамааруулха гэһэн тиимэ мэдүүлгэнүүд болбол бодото дээрээ германска милитаристнуудай булимтаралгын эрмэлзэлгэнүүдые далдалха гэһэн лэ һэдэлгэ мүн байдаг ба тэдэ эрмэлзэлгэнүүдтэнь туһалдаг юм гэжэ түүхын һургаалнууд гэршэлэн харуулна. Германска милитаризмые һэргээн бодхоолго венгерскэ арадай эрхэ сүлөөдэ, амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ манай арад мэдэнэ, тиимэһээ аюулые уридшалан зайсуулхада шухала хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүдые венгерскэ арад өөрынгөө талаһаа абаха юм.

Венгерскэ хүдэлмэришэн ангиин, ажалша тариашанай, прогрессивнэ интеллигенциин—венгерскэ бүхы арадай нэгэн һаналай дура зоригтой зохилдуулан, хани барисаан, харилсан ажаллалга, харилсан туһалалсалга тухай бидэнэй үзэмжэдэ табигдаһан Договорой, мүн тэрэшэлэн сэрэгэй нэгэдэмэл командовани байгуулха тухай договорой проектнүүдые венгерскэ правительственна делегаци тон зүб гэжэ тоолоно, юундэб гэхэдэ, эдэ проектнүүд уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалай эрилтэнүүдтэй бүримүһэн таараладана гэжэ Хегедюш үргэлжэлүүлнэ.

Хани барисаан, харилсан ажаллалга, харилсан туһалалсалга тухай зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан Договор арадуудай бэеэ хамгаалха тон шухала эрхэтэй бүримүһэн зохилдоно, мүн тэрэшэлэн германска милитаризмын һэргээн бодхоогдохо ябадалые, шэнэ агрессиие зайсуулха зорилгоор түрүүн баталагдаһан договорнуудтай бүримүһэн зохилдоно гэжэ саашань Хегедюш тэмдэглэбэ. Энэ Договор Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахиха зорилготой, имагтал хамгаалгын шэнжэтэй региональна хэлсээн мүн байһан дээрэһээ, ООН-эй ёһо гуримуудтай, уг зорилгонуудтай бүримүһэн таараладана. Энэ Договор мүн тэрэшэлэн гүрэнүүдэй хани харилсаанай ёһо гуримуудта, бусад гүрэнүүдэй аюулгүй, сүлөөтэй байдалай, дотоодын хэрэгтэ хамаархагүй ябадалай ёһо гуримуудтай зохилдоно. Эдэ ёһо гуримууд гүрэнэйнгөө байгуулалтын удха шэнжэһээ дулдыдангүйгөөр бүхы оронуудай хүлеэн абахада болохо байна.

Тиимэ болохолоороо тус Договор арадуудай бэе бэедээ дүтэ болоходо, тэдэнэй улам нягта хани харилсаатай болоходо нилээд ехэ туһалха юм, ушарынь тус Договор энээндэ хамжалсахые хүсэһэн бүхы оронуудта нээлтэтэй юм.

Энэ Договор хадаа Европодохи аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха системэ байгуулхада тон ехээр туһална. Тус системэ уласхоорондын мүнөөнэй байдалда угаа шухала юм.

Венгерскэ Арадай Республикын правительство аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ байгуулха тухай Берлинскэ зүблөөн дээрэ Советскэ Союзай дурадхаһан ниитэ-европейскэ договорые эгээн эхинһээ хойшоо дэмжэдэг байгаа, юундэб гэбэл, энэ дурадхалые бэелүүлхэ хэрэг шэнэ агрессиин аюулһаа бүхы арадуудай ба гүрэнүүдэй зайсуулагдаха бата найдабари болохо байна. Тиихэ зуура, энэ дурадхалые бэелүүлгэ хадаа буу зэбсэг хороохо арга боломжо олгохо, энэнь өөрынгөө ээлжээндэ хүшэр хүндэ тон ехэ бэрхэшээлнүүдые арадһаа зайсуулха байгаа. Тус Договорто Европын бүхы оронууд, мүн энээниие хүсөө һаа, США-шье хабаадалсажа шадаха байгаа. Тиимэ болохолоороо, Европын оронууд бэс бэедээ эсэргүү хоёр лагерь болон хубаархагүй, харин амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ябадалые ниитын ондо ондоо байгуулалтатай оронуудта хангаха нимэ хани харилсаа байгуулха һэн.

Европа дотор аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ германска милитаризмын аюулые зайсуулха бата найдабари бии болгохо ба Германиие амгалан ёһоор нэгэдүүлгэдэ туһалха байгаа.

Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулга тээшэ манай оронуудай эрмэлзэдэг эрмэлзэл, мүн тэрэшэлэн Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулагдахада тус Договор хүсэеэ гээхэ гэжэ проектын оролтын хуби дотор тэмдэглэн бэшэгдэһэниинь тон зүб байна гэжэ Венгерскэ Арадай Республикын делегаци тоолоно.

Эзэрхэг түримхэй добтолго үүдхэгдээ һаань, Договор баталһан талануудай добтологдоһон таладаа өөрынгөө мэдэлдэ бии байгаа бүхы арга хэрэгсэлнүүдээр дары туһалалсаха гэжэ Договор дотор үгтэһэн найдабари манай арадай национальна бодото интерестэй таараладана. Энэ Договор бидэнэй амгалан ёһоор хүгжэхэ шухала услови мүн. Тиимэһээ Договор баталһан бүхы талануудтай хани харилсаагаа улам бүри бата нягта болгохын тулада бидэнһээ дулдыдаха бүхы хэмжээнүүдые абахабди.

Энэ холбоо барисаан дотор арба шахуу миллион манай арадай голос дэлхэйн олон зуун миллион арадуудай голостой ниилэн нэгэдэхэ байна. Илагдашагүй ехэ хүсэн болохгшо энэ холбоо барисаан хадаа национальна аюулгүй байдалыемнай хамгаалагша мүн, венгерскэ арадай туйлаһан эрхэ сүлөөе, национальна бэеэ даанхай байдалые аршалха хэрэгэй хүсэтэ зэбсэг мүн.

Бидэнэр Венгриин түүхэдэ үшөө хэзээдэшье үзэгдөөгүй тиимэ ехэ этигэл найдамтайгаар мүнөөдэр эзэрхэг түримхэйнэрэй заналтануудта эсэргүүсэн бата нягтаар жагсаад байнабди. Энэ зүблөөндэ хабаадалсажа байгаа гүрэнүүдтэй харилсаа холбоотойгоор ябажа, бэеэ аршалха хэрэгэй гараа һаань, арадайнгаа эрхэ сүлөөе, эхэ оронойнгоо аюулгүй байдалые хамгаалжа шадахабди, үнэхөөрөө хамгаалхабди.

Үзэмжэдэ табигдаһан энэ Договор венгерскэ арадай интерестэй бүримүһэн таараладана, ушарынь энэ Договор Венгриин эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хамгаална, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлнэ гэжэ Венгерскэ правительственна делегаци сэгнэнэ гээд онсолон тэмдэглэхэ зуураа, Хегедюш түгэсхэлдөө иигэжэ мэдүүлбэ:

Венгерскэ арад, Венгерскэ Арадай Республикын правительство хани барисаан, харилсан ажаллалга, харилсан туһалалсалга тухай Договор доторхи уялгануудые хүсэеэ гамнангүйгөөр, бүхы талаарнь бүрин дүүргэхын тулада бии шадалаа зорюулха гэжэ Договорто хабаадалсагшадые бултыень найдуулха байнаб.

* * *

Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахиха европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөнэй гурбадахи заседани дээрэ албанска делегациие толгойлогшо, Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Мехмет Шеху майн 12-то мэдүүлгэ хэбэ. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталуулгатай дашарамдан, Европо дотор тохёолдоһон шэнэ аюулта байдалтай зохилдуулан Албаниин Арадай Республикын правительство Московско зүблөөнэй Декларациин ёһоор, тус зүблөөндэ хабаадаһан оронуудай правительствонуудтай хамта эдэ оронуудай аюулгүй байдалые болюжо магад ямаршье агрессиһээ хамгаалхын тулада шухала бүхы хэмжээнүүдые абахаар бэлэн байна.

Хани барисаан, харилсан ажаллалга харилсан туһалалсалга тухай Договорые баталалга ба манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командовани эмхидхэлгэ хадаа манай оронуудай эбдэршэгүй бата хани барисаае, булад шанга нэгэдэлые улам бүри бэхижүүлхэ байна гэжэ Албаниин Арадай Республикын правительство, албанска арад гүнзэгы ехээр найдана гээд М. Шеху хэлэбэ.

Энэ договор Албаниин Арадай Республикада онсо ехэ удхашанартай байна. Албанска арадай дайсад хэдэн зуун жэлэй туршада манай арадые доромжолдог, ядарал зоболондо, боголшолгодо оруулдаг, манай арадта эсэргүү алибаа нюуса үгэсэлгэнүүдые хэдэг байгаа. Энээниие манай арад мартанагүй, хэзээдэшье мартахагүй юм. Эгээл иимэһээ аюулта муухай үнгэрһэн сагые дахин ерүүлхэгүйн тулада манай арад эсэстээ хүрэтэр тэмсэхээр бэлэн байна. Манай арадые богоолшолгоһоо сүлөөлжэ, тэрээндэ эрхэ сүлөө, ажабайдал олгоһон Советскэ Союз манай албанска арадай үнэн сэхэ, эрхим һайн хани нүхэр болонхой. Мүнөө манай арад өөрыгөө хүсэтэй гэжэ мэдэрнэ. Юундэб гэхэдэ, илагдашагүй демократическа лагериин оронууд манай арадай үнэн шударгы, хүсэ ехэтэ нүхэд юм. Албанска арад өөртэнь үнэн сэхээр хандаха ябадалые социалистическэ оронуудай агуу ехэ бүлэ дотор олоо. Үшөө һаяхан болотор империалистнуудай зүгһөө доромжологдожо, дарлагдажа байһан манай орон мүнөө социализмын үндэһэ һуури байгуулжа, адли тэгшэ эрхын ёһо гуримуудта үндэһэлдэг харилсаагаа агуу ехэ Советскэ Союзтай, агуу ехэ Арадай Хитадтай, социалистическэ лагериин ахадуу бүхы оронуудтай тогтоожо байгаа эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай гүрэн болонхой. Томо ба бага гүрэнүүдэй хоорондоо адли тэгшэ эрхэтэй, национальна бэеэ даанхай, суверенна байха, бэеэ даанхай байдал үндэһэ болгохо, дотоодын хэрэгтэ хамаархалсахагүй тухай ленинскэ ёһо гуримуудые хүтэлбэри болгодог хани барисаан, харилсан ажаллалга, харилсан туһалалсалга тухай энэ Договорто, уласхоорондын шэнэ харилсаануудай, манай лагериин оронуудай хоорондо тогтоогдоһон социалистическэ харилсаануудай эли тодо үзэгдэл болгошо Договорто хабаадалсахаар манай орон уригдаанхай. Эдэ бүхы түүхэтэ илалтануудые туйлаһандаа албанска арад Советскэ Союзай хани барисаанда, эб найрамдалда дуратай сэсэн мэргэн политикада, эб найрамдалай ба социализмын лагериин хэрэгтэ Советскэ Союзай хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байдаг ябадалда уялгатай гэжэ манай арад бүримүһэн мэдэрнэ.

Албаниин Арадай Республика эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй гар гараа барилсан саашадаашье тэмсэхэ, эб найрамдалые, уласхоорондын аюулгүй байдалые хамгаалха хэрэгтэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулха гэжэ түгэсхэлдөө М. Шеху хэлээ.

Манай ороной правительство ба арад зон Советскэ Союзай толгойлдог эб найрамдалай, социализмын манай агуу ехэ лагериин хани барисаае, булад шанга нэгэдэлые хододоо сахижа, бэхижүүлжэ байха, дайсад тушаа бүри һэрэмжэтэй болохо, өөрынгөө ороной хамгаалгын шадабариие бэхижүүлхэ байна.

Түүхэтэ энэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн гараһан бүхы уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди, Албаниин Арадай Республика эб найрамдалай, социализмын лагерьта хододоо үнэн сэхэ байха, Адриатическа далайн эрье дээрэ гранит бата хабсагай мэтээр оршон байха, эб найрамдал хамгаалха, эхэ оронойнгоо аша туһые, социалистическэ лагериин аша туһые хамгаалха гэжэ таанарай үмэнэ үгээ ёһолон үгэхыемнай Албаниин Арадай Республикын правительство, албанска арад манай делегациие түлөөлһэн байна.

Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөнэй майн 12-ой заседани тухай

КОММЮНИКЕ

ВАРШАВА, майн 12. (ТАСС). Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөнэй гурбадахи заседани майн 12-то болобо.

Мүн тэрэшэлэн энэ зүблөөнэй хаамал заседани майн 12-то үнгэргэгдэбэ. Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдые бии болгохо ябадалтай холбоотой асуудалнуудаар армиин генерал А. И. Антоновой мэдээсэл энэ заседани дээрэ шагнагдаба.

Венгерскэ делегациие толгойлогшо, Венгриин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Андраш Хегедюш түрүүлэгшээр һууба.

Албанска делегациие толгойлогшо Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху, Румынска делегациие толгойлогшо Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Георге Георгиу-Деж, Болгарска делегациие толгойлогшо Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вылко Червенков гэгшэдэй мэдүүлгэнүүд заседани дээрэ шагнагдаһан байна.

Хитадай Арадай Республикаһаа байлсаһан ажаглагша Гүрэнэй Соведэй Премьерын орлогшо ба Хитадай Арадай Республикын обороны министр Пын Дэ-Хуай зүблөөн дээрэ мэдүүлгэ хэбэ.

Зүблөөнэй бии болгоһон комиссинуудай заседанинууд үдэһөө хойшо болобо.

Удаадахи заседани майн 13-да болохо юм.

Профессор Андрэ Боннарта „Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө" уласхоорондын Сталинска шан барюулба

ВЕНА, майн 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр Венэдэ, Ауэршпергын ордон соо Лозанска университедэй профессор, эб найрамдалай тала баригшадай швейцарска комитедэй түрүүлэгшэ Андре Боннарта «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө» уласхоорондын Сталинска шан баяр баясхалангай оршон байдалда барюулагдаба.

Ауэршпергын ордоной зал соо 400 шахуу хүн суглараа. Тэдэнэй дунда эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэд ВСМ-гэй генеральна секретарь Жан Лаффит, ВСМ-гэй секретарь Изабелла Блюм, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Икуо Оияма (Япони), эб найрамдалай тала баригшадай швейцарска комитедэй түлөөлэгшэд Дюбуа, Женевын металлистнүүдэй профсоюзай хүтэлбэрилэгшэ ба эб найрамдалай тала баригшадай швейцарска комитедэй гэшүүн Мане, уласхоорондын демократическа организацинуудай түлөөлэгшэд Венскэ университедэй профессорнууд Иозеф Грегор ба Роберт Штребингер, Грацка университедэй профессор Генрих Брандвейнер гэгшэд, Австриин нийтын организацинуудай олон түлөөлэгшэнэр, Австриин болон хари гүрэнүүдэй журналистнар байлсаа.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай комитедэй гэшүүн, СССР-эй арадай артист кинорежиссер Г. В. Александров профессор Боннарта, сугларагшадай нэрэмжэ альга ташалган доро алтан медаль ба диплом барюулна.

Эб найрамдалай тала баригшадай швейцарска комитедэй гэшүүн Мане, ВСМ-гэй генеральна секретарь, уранзохёолшо Жан Лаффит, Венскэ университедэй профессор Грегор болон бусад лауреадые халуунаар амаршалаа.

Амаршалгануудта харюусаха зуураа Андрэ Боннар иигэжэ хэлэбэ: минии, литературын юрын профессорэй ажаябадал иимэ үндэгөөгүй хайра хүндөөр—эб найрамдалай Сталинска шан барюулгаар дүүрэбэ. Үгы даа, ажаябадални иигэжэ үшөө дүүрэө бэшэ: энэ шангые хүрэлгын тулада үшөө бүри ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Эб найрамдалай түлөө Сталинска шан барюулга хадаа эб найрамдалай түлөө өөhэдынгөө арадай тэмсэжэ байhан тэмсэлдэ туhалжа шадаха ёhотойб гэhэн, бата этигэл найдабари намда түрүүлнэ гэжэ тэрэ нэмэбэ.

Эб найрамдалай уласхоорондын шан барюулга

ВЕНА, майн 12. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай мэдээсэлэй ёhоор, эб найрамдалай уласхоорондын шан барюулха жюри хадаа 1954 оной уласхоорондын иимэ шангуудые үгэхэ тухай шиидхэбэри гаргаа.

Эб найрамдалай хүндэтэ шан: Бела Бартокто (наhа барансан)—арадуудай хоорондохи хани барисаанай хэрэгтэ өөрынгөө зохёолнуудаар хүртэhэ гүрынхэ оруулалта хэhэн Венгерскэ мэдээжэ композиторта.

Эб найрамдалай уласхоорондын шан: Эдуард Эррюдо—эб найрамдалай хэрэгтэ тэрэнэй оруулалта хэhэнэй түлөө Франциин гүрэнэй ажал-ябуулагша ба уранзохёолшодо;

Жозе де Кастродо—эб найрамдалай хэрэгтэ тэрэнэй оруулалта хэhэнэй түлөө Бразилиин эрдэмтэ ба уранзохёолшодо;

Иорис Ивенсэдэ—эб найрамдалай хэрэгтэ тэрэнэй оруулалта хэhэнэй түлөө Голландиин кинорежиссерто;

Чезаре Дзаваттинида—эб найрамдалай хэрэгтэ тэрэнэй оруулалта хэhэнэй түлөө итальянска киносценаристда.

Австриин түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар агууехэ дүрбэн гүрэнүүдэй посолнуудай зүблөөнэй хүдэлмэри тухай коммюнике

ВЕНА, майн 12. (ТАСС). Эндэ иимэ коммюнике толилогдоо:

Австрийска Республикын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар боложо байhан Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Нэгэдэмэл Королевствын, Америкын Холбоото Штадуудай ба Францууска Республикын посолнуудай зүблөөн хадаа бэеэ даанхай ба демократическа Австрие hэргээн бодхооха тухай гүрэнэй договорой текстые бэлэдхэхэ тушаа хүдэлмэрөө амжалтатайгаар дүүргэв. Договорой проектын бүхы статьянуудаар нэгэн hанал түйлагдажа шадагдаа.

Договорой текстые дүрбэн хэлэн дээрэ зүбшэн найруулха талаар хабаатай техническэ асуудалнуудые хаража үзэхын тулада дүрбэн гүрэнүүдэй посолнууд болон Австриин түлөөлэгшэд үглөөдэр үглөөнэй 9 ба 30 минутада уулзаха байна.

Австритай баталагдаха гүрэнэй договор хаража үзэхын ба баталхын тулада Австриин түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар СССР-эй, Нэгэдэмэл Королевствын, США-гэй, Францууска Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд энэ неделиин hүүл багта Венэдэ суглараха юм.

Советскэ наhа бараhан сэрэгшэдэй Варшавадахи кладбище—мавзолейн дэргэдэ веногууд табигдаба

ВАРШАВА, майн 13. (ТАСС). Советскэ наhа бараhан сэрэгшэдэй Варшавадахи кладбище—мавзолейн дэргэдэ Европодо эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан оронуудай делегацинууд мүнөөдэр веногуудые табяа. «Фашистска булимтарагшадhаа ахадүү польско арадые сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үедэ советскэ наhа бараhан сэрэгшэдтэ — Европодо эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан СССР-эй делегациhаа» гэhэн бэшэгтэй томо венок СССР-эй делегацинн толгойлогшо—СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, делегациин гэшүүд: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуков, Советскэ Союзай маршал И. С. Конев ба делегациин бусад гэшүүд табяа.

Польско Арадай Республикын, Чехословацка Республикын, Германска Демократическа Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Албаниин Арадай Республикын делегацинуудые толгойлогшонор ба тэдэнэй гэшүүд, мүн Хитадай Арадай Республикаhаа зүблөөндэ ажаглагшаар хабаадаhан түлөөлэгшэ веногуудые мүн лэ табяа.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Болеслав Берут, Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Александр Завадский, ПОРП-гэй Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүд Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй ба правительствын гэшүүд, Польско столицын ажалшадай түлөөлэгшэд, польско ба харин оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд венок табилгын ёhолол дээрэ байлсаа.

Веногуудые табилгын үедэ Варшавска зүблөөндэ хабаадалсаhан гүрэнүүдэй гимнүүд наадагдаа.

Польско герой генерал Кароль Сверчевскиин Варшавадахи шулуун хуурсаг дээрэ веногууд табигдаба

ВАРШАВА, майн 13. (ТАСС). Европодо эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөндэ хабаадагшад хадаа польско национальна герой генерал Кароль Сверчевскиин шулуун хуурсаг дээрэ веногуудые табижа, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй үедэ наhа бараhан польско сэрэгэй солдадуудай дурасхаалые мүнөөдэр ёhолhон байна.

СССР-эй делегацинн толгойлогшо, СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, делегациин гэшүүд: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуков, Советскэ Союзай маршал И. С. Конев болон советскэ делегациин бусад гэшүүд түрүүшын венок табяа.

Польско Арадай Республикын, Чехословацка Республикын, Германска Демократическа Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Албаниин Арадай Республикын толгойлогшонор ба тэдэнэй гэшүүд, Хитадай Арадай Республикаhаа зүблөөндэ ажаглагшаар хабаадаhан түлөөлэгшэ мүн лэ веногуудые табяа.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Болеслав Берут, Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Александр Завадский, ПОРП-гэй Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүд, Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй ба правительствын гэшүүд, польско столицын ажалшадай түлөөлэгшэд, польско ба харин оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд венок табилгын ёhолол дээрэ байлсаа.

Венок табилгын үедэ Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан гүрэнүүдэй гимнүүд наадагдаа.

Вьетнамай арадай арми Хайфондо оробо

ХАНОЙ, майн 13. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэлэй ёhоор, Хайфоной баруун талын Тхуонг-Ли ба Ха-Ли гэжэ райониие Вьетнамай арадай армиин частьнууд майн 12-ой үглөөгүүр ороо. Энэ хадаа Женевскэ хэлсээнэй ёhоор Францууска союзай сэрэгүүдэй Вьетнамска Демократическа Республикада дамжуулан үгэhэн Хайфоной зонын зургаадахи сектор болоно.

Вьетнамска арадай арми хадаа городой урда ба зүүн талын районуудта майн 13-да орохо юм.

Хайфоной сүлөөлэгдэhэнэй дашарамдуулан президент Хо Ши Мин городой хүн зондо бэшэгээр хандаа.

Москва. Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой коллектив ЗИС—127 маркын такси... рамжатай зохид автобусуудые бүтээн гаргаха бэлэдхэл хэжэ байнхай. Энэ автобус городуудай хоорондо ябаха юм.

180 моринэй хүсэтэй дизельнэ моторoор автобус хангагданхай. Тэрэнэй соо 2—3 хүнэй hууха тушаалгатай креслэнууд табигданхай. Агаарынь hайнаар сэлбэрэгдэжэ, мүн hайнаар дулаасуулагдадаг байна. Автобус хадаа дунда зэргээр час соо 75—80 километр ябадаг юм.

Түрүүшын бүлэг иимэ шэнэ автобусуудые завод мүнөө жэлдэ бүтээн гаргаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ тухэлэй ЗИС—127 маркын автобус байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Түрүү отарада

Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод хонидойнгоо үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэhэн юм. Коммунистка Д. Рабжиновагай хүтэлбэрилдэг отара илангаяа hайн амжалта туйлаа. Энэ отарын хонишод 300 хониноо 305 хурьга абаад, мүнөө тобир таргаар тэнжээжэ байна.

Тэрэшэлэн отарын хонишод энэ жэлдэ шэрүүбтэр ноohотой хонин бүриhөө 3 килограмм ноohо хайчалха хабди гэhэн уялга абаhан юм. Энэ нэр уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэлүүлхын түлөө мүнөө эршэмтэй гэр тэмсэжэ байна. Тэдэнэр хонидойноohоо гэхэгүйн тула hөөр бургааhагүй, хагда hайнтай тала газарта бэлшээнэ.

Е. Цыренова.

Шэнэ номууд

Республикын номой магазинууд болон киоскнуудта шэнэ номууд олоор абтаад, наймаанда гаргагдаба. Тэдэнэй тоодо:

И. Сталин—Манай тактика ба зэбсэгтэ восстани. Хоёр тулалдаан. (январиин 9 тушаа). Сэн 3 түхэригтэ.

В. П. Доброхвалов—И. В. Мичуринай философско болон естественно-научна hургаалнууд. Сэн 10 түх. 50 мүнгэтэ.

Джеймс Олдридж — Ангуушан. Сэн 5 түх. 25 мүнгэтэ.

Советскэ киногой шэлэгдэмэл сценаринууд. 3 ба 4-дэхи томууд. Сэн 22 түх. 50 мүнгэтэ.

Н. Сиделкин—колхозой орошо-... рашын сметэ. Сэн 1 түх. 30 мүнгэтэ.

М. М. Глухов—Мёд ехэтэй ургамалнууд. Сэн 12 түх. 50 мүнгэтэ.

Тобшо hонинууд

★ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ (Зэдэ) колхозой адуушан нүхэр Бадаев Шүлэгэй Хүнды гэжэ газарта шонын гүлгэтэй нүхэ оложо, табан гүлгэ малтажа гаргаба. Эдэ гүлгэнүүдэйнгээ хоёрыень тэрэ амидыгаар үлөөгөөд, шонын эрэхые угтажа байба. Тиигээд шонын эрэхэдэнь шархатуулhан байна.

Шонын гүлгэдые хюдажа хороохондонь колхозой правлени, партийна организаци адуушан Бадаевта баясхалан хүргөө. Мүн аймагай «Заготживсырьё» 2500 түхэриг мүнгэн шан барюулаа.

★ Хэжэнгэ тосхондо hаяхан аймагай больница ашаглалгада орууллаба. Больницын главна корпус соонь нарийлалгын, поликлиникэ, больничнэ таhагууд бии. Тиихэдэ поликлиникэ отделенидэнь стационарна рентгенэй аппарат болон лаборатори хүдэлмэрилхэ юм.

ХРОНИКО

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр **Иванов** Петр Николаевичые Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахын министрээр томилбо.

Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тариха тухай

П. МЕТЛЯЕВ, Ново-Брянска МТС-эй главна агроном, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

Городууд болон промышленна центрүүдтэ ажаhуудаг арад зониие хартаабхаар дүүрэн хангахын тулада, энэ культурын тарилга ба болохоор үргэдхэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо сэхэ заагдана. Энэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон, хартаабхын ургасые бүри дээшэлүүлхэ ёhотойбди.

Тээд, хартаабха яажа сэхэр ургуулдаг болохо гэшэбибди? Нэн түрүүндэ тон hайн агротехникэ хэрэгтэй. Шингэтэй, уhалуурнин ба хүрьhэ hайнтай газарта хартаабха hуулгадаха ёhотой.

Хартаабха квадратно-гнездовой аргаар тариха гээшэ ехэ удхашанартай байна. 1954 ондо хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарихын тулада биднэр ехэ оролдолго гаргаhан байгаабди. Хартаабхые мини юрын аргаар hуулгахада ургамалнуудайнь ряд хоорондын газарые механизированнээр элдүүрилхэ аргагүй байдаг. Тэрэшэлэн ряд хоорондынь шорой бамбайлгаха, буртаг үбhэнь түүхэдэ сэхэхэн хүдэлмэритэй байдаг. Тиин хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарихада эдэ хүндэрэлнүүд гарахагүй, мүн тэрэнэй хойноhоо харуулhалхада габаар ажаллаха ябадал эсэслэн усадхагдаха байна.

Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар hуулгахадаа нүхэн бүридэнь хоёр—хоёр ба гурба—гурбан үрэhэ оруулхадамнай нэгэ гектар дээрэхи ургамалнуудайнь тоо үсөөрхэгүй. Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарихада тон hайн байлганиень дүй дүршэл харуулаа.

Эдэ бүхы баримтануудые харааданд абаhан манай Ново-Брянска МТС-эй харьяата колхозууд 1954 ондо хартаабха квадратно-гнездовой аргаар тарая hэн. Тиихэдээ бүхы полидэ дээрэ хартаабхын үрэhэнэй хоорондохи зай тон адлихан хэмжээтэйгээр тарихдаhан байгаа. Хартаабхын үрэhэ иимэ аргаар тарихада бүхы поли дээрэ хартаабха эб адляар, хоорондохи забhарынь нэгэ адляар hуулгадагдаг. Ингэжэ тарихада ургамалнуудынь газарайнгаа шииг ниитые тон адлиханаар бэе бэедэ татажа абадаг. Хартаабхын үрэhэнүүд ряд хоорондо 70—70 сантиметр зайтайгаар hуулгагдаhан байна. Иимээр хартаабха тарихада гектар бүридэ 20.400 нүхэн бии боложо, тус бүридэнь хоёр—хоёр үрэhэ hуулгахада, гектар бүхэн дээрэ 40.800 ургамал гарадаг байгаа. Тиихэдээ зарим участогуудта нүхэн бүридэнь гурба—гурбан үрэhэ hуулгахада, нэгэ гектар дээрэ 61.200 ургамал ургадаг. Ингэжэ нүхэнүүд соо тарихада үтэгжүүлгэ оруулха ехэ таатай байдаг юм. Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарилгын hайн юумэнинь юуб гэхэдэ, ряд хоорондын газарта механизированнээр элдүүрилгэ уташа хүндэлэлөөшэнь хэхэ арга олгодог. Ряд хоорондын элдүүрилгэ саг соонь хэхэдэ хартаабхын поли буртаг үбhэгүй, сэбэр байдаг. Жэшээнь, Тельманай нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр С. К. Киселевой, мүн тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тарнанажалай бригадын нүхэр Д. А. Раднаевай хүтэлбэрилдэг звенодо энэ хүдэлмэри илангаяа hайнаар ябуулагдаhан байгаа.

Энээнэй ашаар хартаабхын харууhалга ниидэд hайжаруулагдана, ряд хоорондын элдүүрилгые олошоруулжа, тэрээнээ таатай саг соонь үнгэргэхэ нүхэсэл олгоно. Тэрээнhээ гадна, ряд хоорондын элдүүрилгые машинаар аад, нүхэнүүд хоорондохи хүрьhэень гүнзэгүүгөөр бамбайлгажа аргаа боломжо олгоhон байна. Квадратно-гнездовой аргаар хэгдэhэн тарилгын hайн үрэ үгэхын тулада агротехникын бүхы эрилтэнүүдые дүүргэхэ шухала.

Хартаабха тариха газараа **намар** гүнзэгүүгөөр хахалха, тиихэдэ зарим участогуудынь хабартаа хахалха хэрэгтэй. Намарайнь, мүн хабарайшье хахалалгые 25—27 **сантиметр** гүнзэгүүгөөр хэхэ ёhотойбди.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Кравцов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Раднаев болон бусад олон колхознигууд хартаабха тариха газараа намартаа хахалхадаа тэрээндэ үтэгжүүлгэ оруулжа шадаашагүй hаа, үбэлдөө наг шебхээ поли дээрэ зөөгөөд, хабар хахалхадаа тэрэнээ газарай хүрьhэндэ оруулhан байгаа. Гадна, хартаабха тарижа байхадаа нэмэлтэ үтэгжүүлгэ оруулалсаhан байгаа. Органическа үтэгжүүлгэ оруулхада тусгаар hайн. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хартаабха hуулгаhан нүхэн бүридөө нэгэ килограмм шахуу, тиихэдэ Карл Марксын ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд гахай-хахад килограмм шабхаар үтэгжүүлгэ оруулалсаhан байгаа. Минеральна үтэгжүүлгые нэмэлтэ тэжээл болгон оруулhан байна. Үжэhэн нэг шабхэ хартаабхын нүхэ тойруулан адхадаг байгаа hэн.

Хартаабха квадратно-гнездовой аргаар тарихын тулада бүхы хэмжээ абаhан байгаабди. Хартаабха таридаг тусгаар нэгэ сеялкэтэй байhан дээрэhээ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо «КОН-2,8» гэжэ культиваторнуудаар, гурбан анзаhатай плугай нэгэ анзаhыень үлөөгөөд плугуудаар хартаабха тарилаа байгаабди. Тиихэдэ Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта окучнигуудаар, Тельманай нэрэмжэтэ колхоздо «СКГ-4» гэжэ маркын квадратно-гнездовой аргаар хартаабха таридаг тусхай машинаар тарилга хэгдэhэн. Эдэ машинануудые хэрэглэжэ, колхозууд хартаабхаа квадратно-гнездовой аргаар тарижа шадаа. Манай Ново-Брянска МТС-тэ хартаабха таридаг «СКГ-4» маркын оройдоо нэгэ машина асаргадаhан шье hаань, бүхы колхозуудhаа хартаабхаа квадратно-гнездовой аргаар нёдондо тарижа hэн. Сталинай, Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри илангаяа hайнаар хэгдэhэн байна.

Хартаабха тарихадаа эдэ квадрат гаргаhан газарта хартаабхын ургасын хойноhоо харууhалха хүдэлмэри механизированнээр хэгдэжэ hэн. Квадратно-гнездовой аргаар хартаабха тариха полинуудые hайнаар элдүүрилхэ шухала. Тиихэдэ зарим нэгэн участогууд дээрэ борнойлhоонойгоо hүүлээр хүнгэхэн балуур шэрэжэ, борнойн шүдэнэй мүрнүүдые жэгдэлhэн байгаабди. Тэрэшэлэн тракторна культиваторнуудаар, табан модон шүдэтэй морин борнойгоор полинууд жэгдэлэгдэдэг hэн. Ингэжэ жэгдэлхэдэ маркёрой мүр элеэр харагдадаг байгаа. Полинуудые жэгдэлхэдээ, тэрэнэй хүрьhые заатагүй анхаралдаа абаха, атууу хүрьhэтэй газарта түмэр шүдэтэй маркёрнууд хэрэглэгдэдэг байгаа.

Хартаабха hуулгаха, тэрэнэй хойноhоо харууhалха, хуряаха бүхы хүдэлмэрие мориной хүсөөр хэгдэхэ участогуудта хартаабха 60 сантиметр зайтайгаар hуулгагдаhан байна. Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар hуулгаха арга олон янзын илгаатай байдаг, тиимэhээ нэгэл янзаар хартаабха hуулгаха юм гэжэ тоолохо болохогүй. Хартаабхые hуулгахадаа, мүн ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ тракторна зэр зэмсэгүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ ходоодо оролдохо ёhотойбди. Квадратно-гнездовой тарилга дээрэ али нэгэн шалтагаанhаа боложо, тракторна зэр зэмсэгүүдые хэрэглэхэ болохогүй байгаа hаань, багашаг участогуудта морин зэр зэмсэгүүдые хэрэглэжэ болохо байна.

Квадратно-гнездовой аргаар хартаабха тарихада, ургамалнууд hайнаар ургадаг. Ингэжэ таригдаhан участогуудта дээрэ ряд хоорондын элдүүрилгэ тракторна культиваторааар уташа хүндэлэлөөшэнь хэхэдэ ургажа байhан хартаабхын эшэ олоор гарадаг байгаа. Жэшээнь, нүхэр С. К. Киселевой участогта нэгэ нүхэн сооhоо жараад эшэ ургаа hэн.

Иимэ аргаар хартаабха hуулгахада юрын тарилга хэhэндэ орходоо гектар бүриhөө хоёр дахин ехэ ургаса абтаа hэн. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хартаабха юрын аргаар тарихадаа мүртэй ургаса абалагүй hэн, зарим нэгэдаа хүсэд хүрэхэ үрэhэ хүрэнгэеэшье абалагүй байhан юм. Харин нёдондо хартаабхаа шэнэ аргаар тарижа, яhала hайн ургаса хуряажа, хүсэд үрэhэтэй болонхой. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ иимэ аргаар тарилга хэhэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хартаабха тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосохоhоо гадна, мүнөө жэлдэ хүрэхэ үрэhэ хүрэнгээ хаагаад, хартаабхын үрэhэ бусад колхозуудта урьhалха, худалдаха аргатай байна. Гэбэшье, хартаабхын үрэhэ хүрэнгэ хааха түсэбөө дүүргээгүй колхозууд манайда олон.

Механизированнээр ба гар... хартаабха тарихада хүдэлмэрин хүсэнэй хэды шэнээн гаргагдадаг тухай хэлэе. Хартаабха hуулгахын тулада нэгэ гектарта ряд хоорондын элдүүрилгэ нэгэ дахин хэхэдэ, хэрбээ гараар hэн... нормые барандаа дүүргэдэг hаа, 10 хүн, тиихэдэ 100 гектарта элдүүрилгэ хэхэдэ 430 хүн хэрэгтэй болоно. Тиихэдэ механизированнээр 43 гектарта элдүүрилгэ хэхэдэ, мин 4 трактор, 135 хүн хэрэгтэй байна. Тайлбарилан хэлэхэдэ, элдүүрилгэ нэгэ дахин хэхэдэ 235 хүн, ряд хоорондын элдүүрилгэ дээрэ 885 хүн сүлөөлэгдэhэн байна. Тэрээнhээ гадна, энэ хүдэлмэри хэлэгдэхэ болзор нилээд богони болоhон байна.

Хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тариха аргын ашаг туhа ехэ айхабтар ехэ байна бшуу. Энэ аргые колхоз бүхэн хэрэглэхэ зэргэтэй.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор зориглоhон колхознигууд Ново-Брянска МТС-эй механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамта ажаллажа саашадань хүгжөөхэ түсэб табяад, тэрээнэ бодотоор бэелүүлжэ эхилээ. Энэ жэлдэ хартаабха болон кукуруза иланагаяа сэхээр таригдахаар ... раалагдаа. Эдэ культуранууд ... газарта таригдаха болно. Гадна, эдэ культуранууд имагта... квадратно-гнездовой аргаар тариха... даха. Энээниие бэелүүлхын тулада ... тарихаяай сеялкэнүүд кукуруза ... рихаяай болгон таарулагдаа, МТС-эй дэргэдэ квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэжэ hураха саг ургажын семинар эмхидхэгдээ. Механизаторнууд hураалгаа. Эдэ культуранууд тарижа ургаса абахын түлөө бүхы хэмжээ абахабди.

Редакторай орлогшо О. Г. ГОМБОЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00455. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 2741.